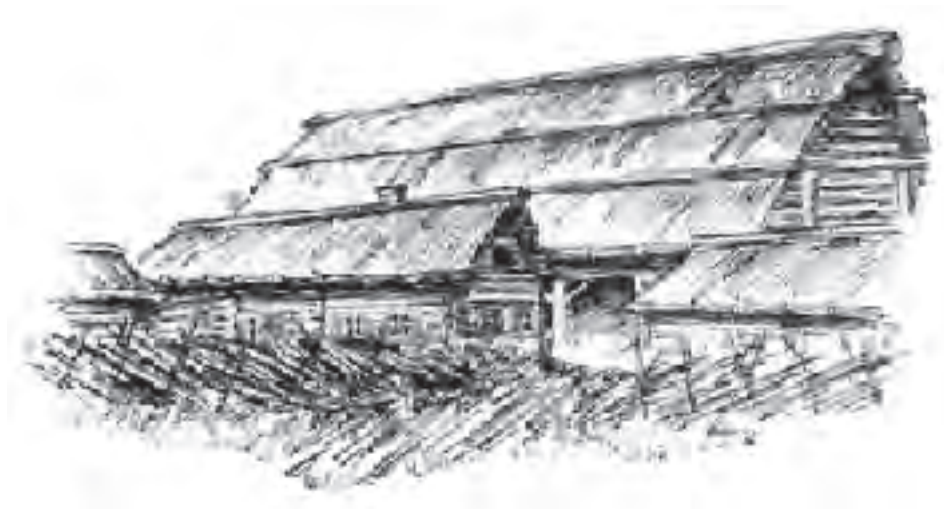

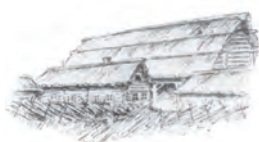
Paavolaiset

Paavolaisten sukuseura ry:n
jäsenlehti numero 41
joulukuu 2017

Lehden sisältö

		Sivu
Pääkirjoitus	Pentti Paavolainen	3
Lehden tulevaisuus ja uudet kotisivut		5
Identiteetistä ja laatukirjoista – puhe sukuseuran 80-vuotisjuhlissa	Nina Paavolainen	6
Tutustumiskohteena Olavi Paavolaisen huvila Keuruulla	Tuula Nieminen	10
Paavolaisten sukuseura ja Kanneljärven opisto	Pentti Paavolainen	15
Meidän suuri suku – Paabolaiset	Leena Kivilä	19
Pakina: Tavarahan hallinnasta tavarahelvettiin	Paula Koskimäki	20
Jäsenmaksu 2017 ja 2018		21
Kajakilla Viipuriin – matkakertomus	Markku Miettinen	22
In memoriam – muistokirjoitukset		24
Sukukokouksen 2016 pöytäkirja		31
Lähde mukaan sukumatkalle Terijoelle		33
Iloisia uutisia – Syntyneitä ja nimen saaneita		34
Sukuseuran johtokunnan yhteystiedot takasivulla		

Paabolaiset

Paavolaisten Sukuseura ry:n jäsenlehti numero 41 joulukuu 2017

Toimitus

Päätoimittaja: Pentti Paavolainen*

*Yhteystiedot johtokunnan yhteystiedoissa lehden takasivulla.

Toimitus: Tuula Nieminen *
Paula Koskimäki: 040 583 2699
paula.koskimaki@koskimaki.fi

Toimitussihteeri,
taitto ja ulkoasu Ilona Koskimäki
Kortteentie 3 C 11, 33800 Tampere
p. 040 837 5012
ilona.koskimaki@gmail.com

ISSN 1457-9316
Kansi: Paavolaisten kantatalo
Vuottaalla 1850-luvulla
Hinta: 2 euroa

Paino: PK-paino, Tampere

PÄÄKIRJOITUS

Päätoimittajan kiitokset ja uusia tuulia

Arvoisat *Paavolaiset*-lehden lukijat.

On aika siirtää viestikapula eteenpäin. Olen onnistunut tekemään päätökseni ja jotta se pitäisi, kirjoitan sen ulos. Pahoittelen samalla tämän numeron viipymistä, mistä jo facebook-ryhmässämme (*Paavolaiset*) kyseltiin.

Selittelyt haaskaavat turhaan tilaa. Osaltani se johtui muista kirjallisista tehtävistäni, niiden määrärajoista ja loputtomista hiomis- ja tarkistuskiirroksista, joilla on usein prioriteetti. Siksi vielä palataan kesän 2016 sukukokouksen tunnelmiin ja 80-vuotisen taipaleen juhlistamiseen.

Paavolaiset-lehden historia on tänä syysinä tasan 45 vuotta. Se on yli puolet 81-vuotiaan sukuseuramme elinkaaresta. Koska nyt ilmestyy numero 41, kertoo se, että melkein vuosittain lehti on saatu toimitettua, aukkoja on 1970-luvulta ja viime vuodelta. Eli täysi kokoelma lehtiä on melkoinen pino.

Lehteä on siivittänyt tarve luoda suvulle yhteistä historiaa, tai kuten nykyään sanotaan, jaettava kokemusta.

On siis runsaalta 45 vuodelta koossa muistelmia henkilöistä, tekstejä ja matkakertomuksia ja muita kuvauksia. Tässäkin numerossa on useita kauniita henkilökuvia.

Lehdet ovat aikansa formaatissa, monistettuina papereina. Mutta tekstillä on se hyvä ominaisuus, että vaikeuskerrointa vaihtamalla sitä voidaan lukea jopa hiiltyneistä papyrusrullista usean tuhannen vuoden takaa. Tilanne on siinä suhteessa helppo.

Pienet ja himmeät kuvat ovat sentään kuvia ja tunnelmat välittyvät anekdooteista. Varhaisemmat jutut ovat toimineet lähdeaineistona 2000-luvulla tehdyille katsauksille.

Paavolaisilla on näin jo kasassa aineistoa, josta jollain aikavälillä – ja ennen muuta omistautuneella työllä voi tuottaa sukukirjan. Rinnalle tarvitaan sukutietojen päivitys, joka

vuoden 2017 alussa on aloitettu. Siitä on ollut ohjeet jäsenkirjeessä ja ne ovat ladattavissa myös facebook-sivulta. Päivityksiä on kiitettävästi saatu, mutta vielä täytyy patistaa tai tyrkkiä kepillä.

En voi olla ajattelematta kiitoksella Maj-Lis ja Reino Paavolaisen työtä 1980-luvun alussa. He ottivat henkilökohtaisesti tavataksseen sukulaiset, ”face to face” ja keräsivät täydennykset vanhoihin tietoihin matkaamalla ympäri Suomea. Tällainen idea on edelleen lainattavissa. – Pelkän puhelimen avulla pääsee pitkälle.

Sitä paitsi facebook on mainio eikä sen kaikkia käyttömahdollisuuksia ole kaikki vielä ehtineet (tai viitsineet) oppia. Siellä syntyy luonteva ja mutkaton yhteisöllisyys. Perheuttiset saavat peukkuja, kuvat leviävät nopeasti ja ryhmäkeskustelun tai ryhmämuistelun voi saada helposti aikaan.

Kiitosten rivi

Paavolaiset-lehti alkoi 1972 sukuseuran jäsenlehtenä, perustajia oli esimies Johannes Paavolainen ja taustalla kannustamassa perinteen tallennuksen karjalainen suurmies, Osmo Martti Paavolainen. Tehtävä lankesi sihteeri Toivo Paavolaiselle.

Muuttuvan ajan tiimellyksessä johtokunta siis kaipasi yhteydenpitovälinettä ja kirjausta omille muistoilleen ja henkilöjutuilleen.

Seitsemänkymmentäluku oli aika, jolloin muut toistuvat sukulaisjuhlat alkoivat olla takanapäin, ja nuoriso boikotoi perhejuhlia.

Kaupungistuminen kiihtyi, elämäntavat muutuivat, sukkokokouksetkin keräsivät vähemmän väkeä kuin aiemmin. – Sotien jälkeen syntyneet lapset alkoivat muuttaa, kuka minnekin ja evakkosukupolvi alkoi eläköityä ja ihmetellä, miten kaikki oikein tapahtui.

Oli juurihoidon aika, kuten aina silloin, kun maailma rajusti muuttuu.

Pieni monistelehti ilmestyi sihteerin kokoamana. Numerot 9–16 toimitti seuraava sihteeri Ritva Paavolainen, nykyinen 92-vuotias kunniajäsen ja suvun vanhin. Silloin huolehdittiin juttujen informatiivisuudesta. Tietojen piti olla luotettavia ja mielellään tarkistettuja.

Juttujen alkuun lisättiin tieto, minkä vuoden ja minkä sukuhaaran tapahtumista kerrotaan. Lisättiin aina myös vanhat sukutaulujen numerot, kun Matteja ja Antteja oli vaareissa ja sedissä aina niin monta. Uppoutuessaan kirjoittamaan, kirjoittaja keskittyy helposti vain omaan perheeseensä, mutta muut lukijat tarvitsevat taustoitusta. Lou-Lou Uolevintytär Vaske (e.Pimiä), nyk. Belhouari kirjoitti lehdet puhtaaksi silloista Multiprintin monistamo varten.

Ritvan jälkeen syksystä 1992 alkaen vastuuta kantoi Juhani Väinönpolka Paavolainen, joka sihteerin tehtävien myötä sai myös lehden kokoamisen vastuulle (nrot 17–22). Nuoren perheenisän kuulumiset toivat lehtiin kotoisuutta ja lämpöä, myös monia kiinnostavia kirjoitussarjoja alkoi.

Syksyllä 1997 julistettiin toimitussihteerin pesti haettavaksi, samalla minä hallituksen varajäsenen ominaisuudessa jouduin mukaan päätoimittajaksi. Lehden toimittaminen piti irrottaa sihteerin kohtuuttomasta tehtävätaakasta, lisäksi julkaisuala siirtyi tietokoneiden aikaan.

Se merkitsi suurta teknistä helpotusta, mutta edellytti toimitussihteeriltä tietokone-taittajan taitoja. Ja kuka olikaan digitaalisen taittamisen kärkeijoukossa, ellei Anneli Airintytär Ilonen Hauholta, sittemmin kasvatustieteen tohtori ja elämänikäinen oppija.

Hän edusti juuri sitä karjalaisen eläkeläisen perusasennetta, jossa ”käyvää käsiks uutee assiin mikä ettee tulloo” ja opiskellaan siis tietokonetaidot. Hienointa naisenergiaa oli se, kun lehteä toimitettiin ja taitettiin Hauholla, Annelin metsäpirtissä.

Serkku Annikki Laurintytär Paavolainen taas kirjoitti vuosien ajan herkkiä ja tunnelmallisia juttuja aiheesta kuin aiheesta, pitkän

opettajankokemuksensa pohjalta, ja sukulaisia pitkiltä vuosiltaan hyvin tuntevana.

Hauho oli monta vuotta eräs luotettava seuran ja lehden toimipiste ja Annikki sen luotettava avustaja.

Anneli myös painokkaasti ehdotti siirtymistä A4 -kokoon: tekstin saisi suuremmaksi, samoin kuvia paljon paremmin esiin. Uudistus oli erittäin järkevä. Vuoden 2000 lehteen koottiin myös hakemisto aiempien lehtien kirjoituksista ja niissä käsitellyistä henkilöistä.

Toimitussihteerin taittaa lehteä

Päätoimittajan tärkein apulainen on energinen toimitussihteerin.

Vuonna 2002 toimitussihteerin tehtäviin tuli sisareni toimittajataustainen Paula Jaakontytär, ja vuodet 2005–2010 taitosta vastasi niinkään taustaltaan toimittaja- ja tiedottaja Marjut Popelka, joka pari vuotta teki myös toimitussihteerin työtä, hänkin entisenä tiedottaja-ammattilaisena.

Jälleen kerran päätoimittaja saattoi olla turvallisella mielellä ja iloinen hyvistä ideoista, ja siitä, että lehti syntyy yhteisöllisesti.

Viimeiset viisi vuotta taittoa on tehnyt suvun seuraava sanomalehtinainen, Ilona Paulantytär Koskimäki, joka on monta vuotta tehnyt töitä Alma-medialle Kajaanissa, Porissa ja Tampereella. Käsissä on myös hänen puoleltaan viimeinen numero, jonka hän taittaa ja huolehtii painoon.

Kaikille näille edeltäjille, ja ennen muuta kullannarvoisille toimitussihteeereille ja taittajille haluan tässä kohdassa kantaa parhaat kiitokseni.

Päätoimittajan tärkeä tuki on ollut myös sukuseuran esimies, jollaisena Pekka Johanneksenpoika on ollut ehdottoman lojaali ja kannustava, ja ymmärtänyt hienosti, mitä vapaaehtoistyö tarkoittaa. Kaksi vuosikymmentä päätoimittajuutta on riittävä jakso. Uuden ajan aika on tulla. – Ehkäpä en sano ei kirjoituspyynnöille.

Pentti Jaakonpoika

Paabolaiset-lehden päätoimittaja 1997–2017

On siis runsaalta
45 vuodelta
koossa muistelmia
henkilöistä, tekstejä ja
matkakertomuksia ja
muita kuvauksia. Tässäkin
numerossa on useita
kauniita henkilökuvia.

Paavolaiset-lehdelle haetaan uutta toimituskuntaa – Sinäkö se oot?

Sukulehden pitkäaikaisten tekijöiden vetäytyessä tarvitaan uusia kasvoja, jos lehden toiminnan halutaan jatkuvan.

Jos sukulehden toiminnalle halutaan jatkoa, nyt on oivallinen aika ilmoittautua vapaaehtoiseksi.

Lehden pitkäaikainen päätoimittaja Pentti Paavolainen ja niin ikään monta vuotta taittoa tehnyt toimitussihteeri Ilona Koskimäki lopettavat kumpikin pestissään tämän numeron jälkeen.

Painetun lehden synnyttämiseksi tarvitaan

jonkinmoista taitto-osaamista ja päätoimittajan roolissa on tärkeää osata pitää yhteyttä kirjoittajiin ja pyytää juttuja ihmisiltä, joiden arvelee olevan kirjoittamaan taipuvaisia.

Jos jompikumpi kiinnostaa, ilmoittaudu suvun esimiehelle Pekka Paavolaiselle. Hänen yhteystietonsa löytyvät takasivulta. Lehden tulevaisuudesta voidaan keskustella myös Paavolaiset-facebook-ryhmässä.

Sihteeri Helena Paavolainen ja Anu Pimiä työn touhussa verkkosivupalaverissa. Kuva: Tuula Nieminen.

Paavolaisten kotisivuprojekti käynnistyi

Seuran kotisivut tuotetaan yhdistysavain -nimisen palvelun kautta, ja niiden suunnittelusta vastaa Tuula Nieminen (Joutselän sukuhäärä).

Tämän sivuston taakse toimitetaan myös vanhat Paavolaiset -lehdet pdf muotoon uusien lukijapolvien luettavaksi. Sen kautta

järjestetään myös sukurekisterin täydennys.

Uudella sivustolla hoituvat myös sihteerille tärkeä jäsenrekisteri ja jäsenmaksujen laskutus.

Helena Paavolainen pääsee näin hoitamaan jäsenpostitusta sähköiseksi niiden osalta, jotka eivät enää halua paperikirjettä.

IDENTITEETISTÄ JA LAATUKIRJOISTA

NINA PAAVOLAINEN JOHTAA LAATUKUSTANTAMO TEOSTA, JONKA TEOKSET OVAT JOKA TOINEN VUOSI SAANEET FINLANDIA-PALKINNON. VIIMEKSI TÄNÄ VUONNA JUHA HURMEEN TEOKSELLA NIEMI. HÄN KUULUU KIVENNAVAN KIRKONKYLÄN HAARAAN, MUTTA KOKEE ITSENSÄ ENNEN MUUTA HELSINKILÄISENÄ. HÄNEN PUHEENSA PAAVOLAISTEN SUKUSEURAN 80-VUOTISJUHLASSA POHTI IDENTITEETTIÄ JA KIRJALLISUUDEN ARVOSTUSTA

Hyvät kuulijat, arvoisat juhlavieraat ja sukulaiset.

Ensinnäkin kiitos kutsusta tulla puhumaan tähän Paavolaisten sukuseuran 80-vuotisjuhlaan. Kuten arvata saattaa, kutsu sysäsi minut mietiskelyyn omasta identiteetistäni, siis kysymykseen siitä mitä paavolaisuus itselleni on merkinnyt tai merkitsee. Tai ehkä pikemminkin – miten minä tulkitson jotain sellaista paavolaisuutta, jota minun sukuni tai perheeni on vaalinut? En toki voi kuvitellakaan, että jonkinlaista monoliittista “paavolaisuutta” olisi edes olemassa tai että sen pystyisi määrittelemään tyhjentävästi yhtään paremmin kuin vaikkapa suomalaisuuden tai savolaisuuden.

Muutama asia omasta taustastani nousee esiin voimakkaampina kuin muut. Isäni Eero-Pekka Paavolainen syntyi 1930-luvun alussa Helsingissä ja eli neljän sisaruksensa kanssa Museokadulla Töölössä, Helsingissä. Hänen isänsä Lauri kuoli jo nuorena 1956, mutta Marja-isoäitini – eli mammi kuten häntä kutsuimme – eli pitkän elämän leskirouvana ja nukkui pois vasta yli 90-vuotiaana. Hänen luonaan kävimme paljon, ja niin pääsiäisenä kuin jouluna oli paljon sukua paikalla. Kesäisin kävimme Paavolaisten kesähuvilalla Marjaniemessä, Sipoon saaristossa. Mammi oli vakava ja vakaa.

Vaikka isäni ehti pikkupoikana käydä Kivennavalla suvun Vienolan-kodissa monta kertaa ja viettää siellä kesälomiaan, ei karjalaisuus esimerkiksi kielen tai ruoan muodossa ulottunut varsinaisesti perheeseemme. Isäni Erkka on hyvin koulutettu juristi ja varatuomari, joka puhuu erinomaista yleiskieltä ja monia muitakin kieliä – hän muun muassa

alleviivaili sanakirjoja iltalukemisenaan sängyssä. En koskaan kuullut hänen tai kenenkään muunkaan puhuvan murretta. Hän on pikemminkin stadilainen ja sykkiläinen (eli Suomalaisen Yhteiskoulun oppilas), innokas ornitologi ja loistava Saaristomeren tuntija. Merellä vietimme kaikki kesät.

Ja kuitenkin olin innoissani ja tohkeissani, kun 1997 (muistaakseni) lähdin Karjalan kannakselle ns. kotiseuturetkelle. Elokuaisessa helteessä katselin Kivennavan hautuumaata ja siellä nimilaittoja, kävelin Terijoen hiekoilla,

ihailin kauniita kunnaita ja etsiskelin Vienolan portinpieliä nyt jo umpeen kasvaneelta tienvarrelta. Ajatusta historian uudelleen kirjoittamisesta ei voinut estää, kysymystä ei voinut

nut täysin työntää pois mielestä: mitä jos...? Mitä jos kaikki olisi käynyt toisin, kävisi toisin?

Äidit kulttuurin kannattajina

Usein on niin, että kulttuurimme tapoja ja traditioita kannattelevat perheessä äidit, jotka varsinkin minua edeltävässä sukupolvessa olivat enimmäkseen vastuussa huushollista ja kodin hoitamisesta. Niin myös meillä, vaikka minun äitini olikin enemmän kiinnostunut ranskalaisesta keittiöstä ja oli kahden tutkinon nainen, joka teki myös pitkän uran kodin ulkopuolella – sairaanhoitaja ja valtiotieteiden maisteri kun koulutukseltaan oli.

Äitini Minnami Herlin oli kasvanut Kulosaaressa, ja isoisäni Lauri Paavolainen ja Heikki Herlin olivat opiskelukavereita. Molemmista tuli insinöörejä ja teollisuusjohtajia

KASVOIN KAHDEN LAAJAN SUVUN
PIIRISSÄ, JOISTA MOLEMMILLA
OLI VAHVAT PERHESITEET JA
YHTEENKUULUVAISUUDEN TUNNE

ja molemmat jatko-opiskelivat 1920-luvulla Yhdysvalloissa, missä isäni isosisko, perheen esikoinen Raili syntyi.

Kasvoin kahden laajan suvun piirissä, joista molemmilla oli vahvat perhesiteet ja yhteenkuuluvaisuuden tunne – ukkini Heikki Herlin, Kone Oy:n toimitusjohtaja oli innokas sukututkija, luonteeltaankin enemmän tutkija kuin bisnesmies.

Nostalginen Karjala-muistelo ei dominoi lapsuuden muistoissani tai ainakaan se ei millään tavalla leimannut elämäämme. Sitä vahvempi oli sotien jättämä jälki. Vanhempani ovat sukupolvea, joka ikänsä puolesta ei ehtinyt aktiivisesti ottaa osaa sotatoimiin, mutta muisti Helsingin pommitukset ja paon maaseudulle.

Sota oli varsin konkreettinen osa lapsuuttani myös siksi, että lapsuudenkotiini Kirkkonummella kuului Porkkalan vuokra-alueeseen, ja äitini puolen suku sai sukutilansa takaisin vasta 1950-luvulla. Alkoi kiihkeä uudelleenraivaus.

Kotimaisemissani rantaa kiersi venäläisten kaivama juoksuhauta ja monella kulmalla oli talonraunioita, joita oli tuhottu. Ne olivat täynnä kyiden pesiä.

Venäläiset olivat lähes tuhonneet päärakenuksenkin, jonka katto oli romahtanut. Tämä kaikki oli elävää elämää lapsen mielikuvituksessa ja mielikuvissa. Miten hurjaa ja pelottavaa – ja kiinnostavaa – se kaikki olikaan.

Työtä kirjallisuuden parissa

Olen tehnyt töitä pitkään kirjoittamisen, kirjojen ja kustantamisen parissa, ja usein minulta kysytään sukulaisuussuhteestani kirjailija Olavi Paavolaiseen. Olavi oli isoisäni Laurin pikkuveli. Olavi kuoli samana vuonna, kun minä synnyin, vuonna 1964, enkä ole häntä koskaan siis tavannut. Hänestä saatu mielikuva sukulaisilta on osin ristiriitainen mutta hyvin lämmin ja varsin arvostava.

Miten minusta tuli minä on mahdoton kysymys enkä rasita teitä enempää omilla pähkäilyilläni. Totean vain, että ehkä, siis vain EHKÄ, sukupolvensa kirjallinen vaikuttaja ja tyyllitaituri on vaikuttanut uravalintaani. Mene tiedä.

Se, mikä on sen sijaan varmasti totta, on, että molemmiin puolin sukuani niin kirjallisuuden, lukemisen ja suomen kielen – siis hyvän ajattelun – harrastamista arvostettiin. Urheilua vapaa-ajan viettöä ei edes samalla tavalla tunnettu kuin nyt.

Olen tällä hetkellä Teos-nimisen kustantamon toimitusjohtaja, joten mietin kirjallisuuden ja lukemisen tulevaisuutta päivittäin. Se ei ihan helpolta näytä: kirjamarkkinat pienenevät vuosi toisensa jälkeen ja kilpailu on kovaa. Edes isot myyntimenestykset eivät yllä enää samoihin myyntilukuihin kuin ennen, ja uusien kirjailijanimien lanseeraaminen on vaikeaa. Kirjallisuuskritiikin tila vähenee mediassa ja sen laatu heikkenee. Koululaisten lukutaidon ja -harrastusten mittarit näyttävät

nekin joidenkin silmissä ainoastaan huolestuttavilta.

Itse olen optimisti viran puolesta: toimitusjohtajan ei auta olla defaitistinen eikä tappiomielellä, sillä hänen täytyy

luotsata tiimiään innostuneesti yhdessä eteenpäin. Tai pikemminkin kysyä: mitä voimme tehdä?

On kuitenkin totta, että lukemisen ja oman kielen arvostus eivät ole itsestään selviä vaan saavutettuja etuja tai arvoja joita vaalia.

Kirjallisuuden ja monen kulttuurin alan hyödyllisyyttä on kovin vaikea mitata, mutta jos kirjastot, museot, konsertit ja kesäteatterit lakkaisivat olemasta tai, jos musiikkia tai keskusteluohjelmia ei enää kuulisi radiosta, veikkaan, että meille kaikille tulisi vilu ja onneton olo aika nopeasti.

Kirjallisuus kulttuurisena toimijana

Toisin kuin esimerkiksi kaupunginteatterit tai ooppera, on kirjan kustantamisen muodossa myös bisnestä, joka siis kannattelee toimialana itse itseään ja pyrkii tuottamaan taloudellista voittoa. Kirjankustantamo on perinteisesti ollut se instituutio, joka valikoi kirjoittajat sekä editoi, painattaa ja levittää kirjoja jälleenmyyjille, joita ovat kirjakaupat. Tästä portinvartijan roolista ja laadun takaamisesta lukijat maksavat ostaessaan kirjoja.

Tämäkin kuvio on muuttumassa, ja muutoksen suurin moottori on tietenkin alati kehittyvä teknologia ja digitalisaatio.

KOTIMAISEMISSENI RANTAA KIERSI
VENÄLÄISTEN KAIVAMA JUOKSUHAUTA
JA MONELLA KULMALLA OLI TALON-
RAUNIOITA, JOITA OLI TUHOTTU.
NE OLIVAT TÄYNNÄ KYIDEN PESIÄ.

Sosiohistoriallisesta näkökulmasta katsoen usein ajatellaan, että uusi teknologinen innovaatio kumoo tai näivettää edellisen: TV hävittää elokuvan, vuokrattavat videofilmit elokuvissakäynnin jne.

Näin tapahtuisi myös kirjojen kohdalla: esimerkiksi sähkökirja ja internetissä tapahtuva myynti hävittäisivät vähitellen niin fyysisen kirjan kuin kivijalkakirjakaupat. Digitaalinen painaminen vähentäisi tai ainakin huomattavasti pienentäisi juuri perinteistä kustantamon roolia.

Katsotaanpa asiaa hiukan tarkemmin. On olemassa businessanonta “älä rupea ratkaisuksi ongelmaan jota ei ole olemassa.” Voisikin sanoa, että kirja on jo sellaisenaan ihan hyvä eikä ainakaan kustantajien pidä sitä vähätellä. Kirja ei twiittaa eikä puhu, mutta se on sellaisenaan, kulttuurisena tuotteena, jonne sanoja ja virkkeitä on peräjälkeen aseteltu, jotka puolestaan muodostavat merkityksiä, tarinoita ja totuuksia, hyvä. Se on riittävän hyvä.

Älkää käsittäkö väärin: kirjan kustantajan positio on muuttunut varsin nopeasti ja kuten jo sanoin, lukutaito ja sen suosio eivät ole annettuja asioita – eivät edes Suomen kaltaisessa maassa, jossa kirjallisuusintituutiolla on ollut tärkeä rooli itsenäisen Suomen ja sen identiteetin rakennustyössä. Sitä paitsi ei pidä unohtaa, että kustantamon ainoa tulonlähde ovat maksavat asiakkaat, jotka äänestävät lompakoillaan lukuharrastuksen puolesta.

Eräs amerikkalainen menestynyt pelinkehittäjä – joka epäilemättä lähtökohtaisesti olisi ollut varsin sopiva vähätteleämään kirjan ominaisuuksia – vertasi pelaamista ja kirjan lukemista seuraavasti: molemmat luovat positiivista riippuvuutta. Mitä enemmän pelaa tai lukee, sitä paremmin menestyy ja sitä enemmän pelaamisesta tai lukemisesta nauttii ja iloitsee.

Tai toisin sanoin ja soveltaen: videopelissä pelaaja valitsee mistä ovesta astua sisään; kirjassa lukija miettii, mitä ihmisen mielessä liikkuu hänen astuessaan tuosta ovesta sisään. Lukija kuvittelee oven värin, materiaalin ja ovenkahvan muodon. Näkemisen ja kuulemisen poissaolo on osa kirjan ominaisuuksista, ja silti se on, niin kuin nykyään sanotaan,

interaktiivinen. Ovi on portti toisenlaiseen maailmaan, mielikuvituksen maailmaan.

Kustannustoimittaja – kirja(ilija)n sydänystävä

Jos siis kirjojen ystävien lisäksi niiden vihollisetkin ovat tuttuja ja osin itse nimettyjä, mikä on mainitsemani muutos kustantamon roolissa ja mitä siitä jää jäljelle omakustanteiden ja nettimyynnin maailmassa?

Paljonkin ja ennen kaikkea: lahjakkuuksien löytäminen ja markkinointi, jossa niin markkinointibudjetti kuin itse sisältö lähtevät kirjan vahvuuksista ja sen läpikotaisesta tuntemuksesta.

Näitä kahta asiaa ei netistä löydy, vaikka jonkinlaista editointipalvelua, siis lähinnä kielenkorjausta ja oikolukua – sinänsä tärkeitä vaiheita – tarjoavia firmoja on maailmalla paljonkin. Mainostoimistot ovat siihen sopivia ihmisiä pullollaan.

Mutta hyvä kustannustoimittaja tai editori on suuri lisäarvo kustantamolle. Hän on se ihminen, joka osaa nähdä tekstin pinnan alle,

joka ehkä pystyy jopa aiemmin kuin itse kirjoittaja näkemään suunnan, johon tekstin pitäisi kulkea. Hän yksinkertaisesti auttaa kirjailijaa tekstin hahmottamisessa, kertojan äänen löytämisessä,

rakenteen paikoilleen loksauttamisessa. Hän auttaa myös epätoivon ja ilon hetkillä – kyllä, editorin työ voi ajoittain muistuttaa myös sydänystävästä tai terapeutin hommaa.

Kustannustoimittaja auttaa kirjojen tuotannossa ratkaisevalla tavalla. Mutta usein tarvitaan myös hyvää tuuria ja oikeaa ajoitusta.

Kirjallisuus on tavallaan kuin tieteellinen koe: etsivä ei aina aivan tarkalleen tiedä mitä voi odottaa löytävänsä, sillä usein se uusi, lyhyestä ajatuksesta tai oivalluksesta lähtenyt ideanpoikanen voi synnyttää jotain aivan muuta kuin kirjailija alun perin ehkä oli uumoillut.

Hyvässä kirjallisuudessa on aina mukana epävarmuuden ja yllätyksellisyyden elementti. Varman päälle laskeminen ei aina tuota hyvää lopputulosta. Eikä kriitikoiden lemmikki aina ole lukijoiden lemmikki.

Kirjallisuus bisneksenä on usein kertakaik-

VIDEPELISSÄ PELAAJA VALITSEE
MISTÄ OVESTA ASTUA SISÄÄN;
KIRJASSA LUKIJA MIETTII, MITÄ
IHMISEN MIELESSÄ LIIKKUU HÄNEN
ASTUESSAAN TUOSTA OVESTA SISÄÄN.

kisen ennalta-arvaamatonta ja siksi hurmaa-
vaa - ja hyviä hermoja vaativaa.

Olavin matka Neuvostoliittoon 1939

Hyvä kuulijat, palaan vielä konkreettisesti johtamani kustantamon elämään. Teos on 13 vuotta sitten perustettu korkealaatuinen yleiskustantamo, joka tunnetaan ennen kaikkea kaunokirjallisesta tuotannostaan.

Olemme saaneet viimeisten vuosien aikana joka toinen vuosi Finlandia-palkinnon, mutta julkaisemme myös tietokirjallisuutta filosofian, kulttuurihistorian sekä jonkin verran vaikkapa ruoan ja urheilun alalta.

Kesällä 2015 professori Hannu K. Riikonen ja dosentti Ville Laamanen ottivat yhteyttä ja kertoivat ihka uusista Olavi Paavolaisen käsikirjoituksista, jotka Olavin poika Pekka oli löytänyt äitinsä Sirkka-Liisa Virtamon kesäpaikan vintiltä. Olisimmeko kiinnostuneita julkaisemaan ne? Pekka oli antanut heille vapaat kädet ja he kääntyivät ensin Teoksen puoleen.

Vaikka nuo käsikirjoitukset olisivat päätyneet meidän julkaisuohjelmaamme ilman minuakin johtuen erinomaisesta toimituksestamme, ei minusta jarruakaan tälle hankkeelle muodostunut.

Niinpä toukokuussa 2016 Teos julkaisi *Volga virtaa nyt Moskovaan* –nimisen kirjan, joka kokoaa Olavin aiemmin julkaissut mutta huonosti saatavilla olevat esseet hänen Neuvostoliiton matkaltaan kesällä 1939. Mukana ovat taustoittavat johdannot näiltä molemmilta Paavolais-asiantuntijoilta.

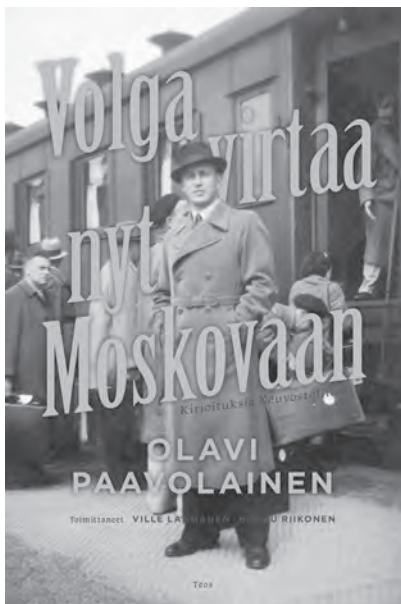
Ja taasen kerran pääsen kertaamaan jo edellä toteamani: tätä tietopakettia ja lukukokemusta tässä muodossa ja järjestyksessä ei mikään muu kuin tietokirja pysty tarjoamaan.

Se on täynnä tarkistettua tietoa, joka on totta, toisin kuin enin osa internetin tarjonnasta. Se on harkittu kokonaisuus, huolella toimitettu ja graafiselta ilmeeltään viimeistelty esine, joka tuottaa omalakisensa ja ainutlaatuisen lukukokemuksen.

Kirja ei ole teknologian aikakaudella relikki, jäännös, vaan osa sitä: elävä, arvokas ja toivottavasti yhteinen asiamme.

Toivotan kaikille mitä aurinkoisinta kesää!

Nina Paavolainen, teksti
Teos, kuvat

Uusi Vienola syntyi Keuruulle Tutustumiskohteena

”Saatuani vinkin uudesta turistikohteesta Keuruulla, kiinnostuin siitä vilpittömästi ja päätin lähteä tekemään lehtijuttua kohteesta.”

Tuula Nieminen vieraili Olavi Paavolaisen 1940-luvulla rakennuttamalla huvilalla, joka on otettu kulttuurikäyttöön.

Visit Keuruu -sivustolla oli kiinnostava teksti sukumme tunnetusta kirjailijasta, radioteatterin johtajasta ja modernin suomalaisuuden mielikuvaa luovasta voimahahmosta, Olavi Paavolaisesta (1903–1964). Huvila Pekanniemessä Keuruulla täydentää entisestään kiinnostavaa kuvaa Olavin lapsuuden kotia Vienolaa mukailevasta tai ainakin sitä korvanneesta huvilasta.

Ensimmäinen näkymä huvilalle saavuttaessa oli suuri valkoinen portti. Se on aurinkoa ja valonsäteitä kuvastava näyttävä portti, jonka molemmilla puolilla on tällä hetkellä kukka-ampellit. Talon silhuetti näkyy suoraan portilta alkavan hiekkatien päässä. Talo on sijoitettu tontille sivuttain sisäänkäyntiin ja järvinäkymään nähden.

Keuruulla toimiva itsenäinen yrittäjäopas Eila Luopakka tuli esittelemään talon ensin ulkopuolelta, sen jälkeen talon huoneiston ja lopuksi menimme tutustumaan puutarhaan ja järven rantaan. Sää oli mitä parhain ja vihreäksi maalattu huvila, jossa on kiinnostava pyöreä ikkuna, herätti kovasti mielenkiintoa jo piha-alueella.

Annettakoon sitä ennen kuitenkin Panu Rajalalle puheenvuoro, jonka hän on kirjoittanut huvilanäkymästä käytyään 6.9.2014 tutustumassa Pekanniemeen vaiheessa, jossa hän kirjoitti kirjaa Olavi Paavolaisen elämästä nimeltään *Tulisoihitu pimeään* (WSOY, 2014). Panu Rajala kuvailee näkymää kirjassa näin:

”Kaunis näköala aukeaa Paavolaisen huvilasta Keurusselän Kivilahdelle ja vastapäiseen Jänissaareen. Puutarhastakin on näkyviä muistoja jäljellä. Huolellisesti sitä on näköjään aikanaan pohjustettu ja rakennettu kiviporrastein ja poluin. Tästä piti tulla

uusi Vienola, Kivennavan menetetyn kodin korvike, mutta maaperä on kivikkoista ja puutarhan luominen hankalaa.”

Huvila Pekanniemi on saanut nimensä Olavin Pekka-pojan mukaan

Eteisestä avautuu näkymä olohuoneeseen, jonka sisustus on aikakauden mukainen. Sohvariryhmä on päällystetty viininpunaisella sametilla ja sen kaikki puuosat ovat tummaksi lakattua koivua.

Kuulemme oppaalta, että kalusteet eivät ole kodin alkuperäisiä kalusteita, vaan ne on valittu muotoilunsa vuoksi edustamaan 1940–1950 -luvuilla tyypillistä sisustustyyliä. Kalusteet kuuluvat Carl Johan Bomanin valmistamaan Olympia-kalustemallistoon, joita valmistettiin rajallinen määrä Suomessa pidettyihin vuoden 1952 Olympialaisiin.

Avotakka on alkuperäinen punatiilinen, jonka myöhemmät asiakkaat ovat maalanneet valkoiseksi. Huvilan remontointiprojektiin tuli mukaan Marja Helenius, turkulainen suunnittelija Perla Interiorista. Hänen kädenjälkensä on nähtävillä yksityiskohdissa, joissa koko talon sisustus on pyritty palauttamaan mahdollisimman tarkoin aikakauden mukaiseksi.

Suoraan olohuoneen ovelta katsottaessa ensimmäinen näköhavainto on kirjailija Olavi Paavolaisesta, joka istuu rennosti työpöydän takana. Illuusio syntyy täysikokoisesta julisteesta, joka on tapetoitu oikealle kohdalleen konkreettisen työpöydän ja tuolin taakse. Kuvan takaa päästään makuuhuoneeseen, jossa mielenkiintoinen pyöreä ikkuna herättää huomiota.

Ja sai nimen pojan mukaan – Olavi Paavolaisen huvila

Olavi Paavolainen on päässyt jättijulisteena työhuoneensa seinälle Pekanniemessä.

Siitä katsottaessa näkyy huvilan kaunis puutarhamaisema. Sen sijaan huoneen toinen, suorakaiteen muotoinen ikkuna tarjoaa idyllisen näkymän välkehtivälle Keurusselälle.

Suuria nimiä paikkakunnan historiassa

Keuruun historiasta oppaamme kertoo, että 1800–1900 -luvuilla paikkakunnalla vieraili varsinkin kesäkausina paljon taiteilijoita kuten Akseli Gallen-Kallelan ja Järnefeltien suvun jäseniä.

Arvid Järnefelt oli sekä kirjailija että varatuomari, Eero Järnefelt oli perheen taidemaalari. Hän maalasi mm. Keuruun uuden kirkon kaksiosaisen alttaritaulun vuonna 1891.

Haaveista totta

Olavi tutustui ensimmäisen kerran tulevan

Pekanniemen huvila on väriltään vihreä ja se on rakennettu 1940-luvulla.

huvilansa lähiseutuihin jo ollessaan sodan aikana tk-miehenä Vilppulassa. Sieltä on välimatkaa Keuruuseen vain 30 km. Jatkosodassa Paavolainen kutsuttiin 17. kesäkuuta 1941 palvelukseen, jossa muodostettiin päämajan tiedotuskomppaniat. Tuolta ajalta hän sai kaipuun palata juuri tuolle Keuruun seudulle viettämään kesiään.

Sodan jälkeen hän kaipasi voimakkaasti synnyinkotiaan, joka oli ollut Karjalassa. Kotia kutsuttiin Vienolaksi. Siellä hänen äitinsä oli luonut Olavia viehättäneen upean puutarhan. Haave omasta Vienolasta oli sotavuosien aikana syventynyt ja kypsynyt.

Paavolainen avioitui pian sodan jälkeen 1945 maisteri, toimittaja Sirkka-Liisa Virtamon kanssa. Avioliitosta syntyi yksi lapsi, poika Pekka 1947. Niinpä hän päätti vakiintua Suomessa Karjalaa muistuttavalle Keuruulle ja rakennustyö aloitettiin kesähuvilan saamiseksi kauniille seudulle. Huvila valmistui vuonna 1949 ja sen piirsi arkkitehti Laila Niemioja. On huomioitava, että Olavin rakastama Vienola ei ollut sisältänyt lainkaan vesijohtoja eikä sähköä. Vienola oli tosin ollut suuri ja komea 400m² kokoinen ja 11 huonetta sisältävä huvilarakennus. Sitä on esitelty aiemmin sukulehdessä. Keuruun huvilassakaan ei ollut sähköjä Paavolaisen aikana.

Äiti Alicen vaikutus näkyi mm. Olavin esteettisessä maussa ja hänestä kehkeytyi puutarhaharrastuksen myötä myös luontoihminen. Vesi- ja järviolueet kiinnostivat häntä voimakkaasti. Olavi halusi samalla tarkkuudella

toteuttaa pikku-Vienolan tai vara-Karjalan puutarhoineen Pekanniemeen veden ääreen, mutta ikävä kyllä kaikki kasvit eivät menestyneet puutarhassa erilaisen ilmaston vuoksi. Päivänliljat, kurjenmiekat, ukonputki ja ruttojuuri muodostivat suurelta osin valittujen kasvien joukon. Kaunis yksityiskohta Olavin suunnittelemassa puutarhassa oli aito lampi kallion kupeessa. Lammen veden kaunis pinta värreili kuten Vienolan kotilammessakin, aivan esikuvansa mukaisesti. Lampi ihmetytti monia ilmiöllä, että vesiallas ei koskaan tyhjentynyt, vaan aina siihen pulppusi uutta vettä. Lammen ympärille on luotu kasveista kaunis kehys, joka kuvastuu lammen pinnasta.

Perhe-elämää Pekanniemessä

Olavi Paavolaisen ja maisteri Sirkka-Liisa Virtamon avioliitto kesti noin seitsemän vuotta ja se päättyi lopullisesti vuonna 1953, jolloin Pekka-pojan huoltajaksi kirjattiin äiti. Paavolaisen vihittyä vaimoa, toimittaja ja sittemmin juristi Sirkka-Liisa Virtamo, kutsuttiin ”punaiseksi paloautoksi”, mutta punaisella tarkoitettiin vain tukan väriä. Paloauto taas kuvasti Virtamon kantavaa ääntä ja pitelemätöntä vauhtia. Pariskunnan poika, isoisän mukaan ristitty Pekka Paavolainen, on nykyisin huippuluokan ortopedi ja pojanpojat aikamiehiä.

Hauskoja ja merkittäviä lisämausteita Pekanniemen historiaan on antanut professori Pekka Paavolainen. Ensinnäkin hänen

etunimensä viritti inspiraation, josta saatiin kodin nimi. Toiseksi hänen leikkikaverinsa Raimo, lähinaapurista, on kertonut muutamia hauskoja yksityiskohtia poikasten leikeistä ja ajanvietosta Pekanniemessä. Makuuhuoneen yläkaapit olivat ehdottomasti kiellettyjä paikkoja pojille. Jossakin vaiheessa pojat olivat päättäneet tutkia yläkaapin. Sieltä he löysivät kankaaseen käärityn ase, joka kuului oleellisena osana Olavi Paavolaisen menneeseen työhistoriaan. Lapset eivät onneksi voineet vahingoittaa vaarallisesta leikistä huolimatta. Ase oli lataamaton ja poissa käyttökunnosta. Aseita oli siihen aikaan paljon ullakoilla piiloissa.

Eräs paikallinen rouva on myös kertonut Paavolaisten elämästä niinä aikoina näin: ”Olavin ollessa rakennusvaiheessa majoitumassa paikallisen OTK:n hotelli Keski-Suomen tiloihin (1946), hän samalla kirjoitti puoli vuotta kirjaansa Synkkää yksinpuhelua”. Pekka oli silloin pieni ja tuo rouva, joka työskenteli tuolloin aputyttönä hotellin keittiössä, hoiteli perheen avuksi erilaisia palvelutehtäviä. Siihen aikaan koko perhe asui hotellimajoituksessa. Kun Pekanniemessä oli vietetty seitsemän vuotta huvilaelämää kesäisin, tuli perheelle erilainen elämänvaihe. Muutoksen aiheutti avioero. Äidistä tuli Pekka-pojan huoltaja ja he muuttivat siinä

vaiheessa pois Pekanniemestä.

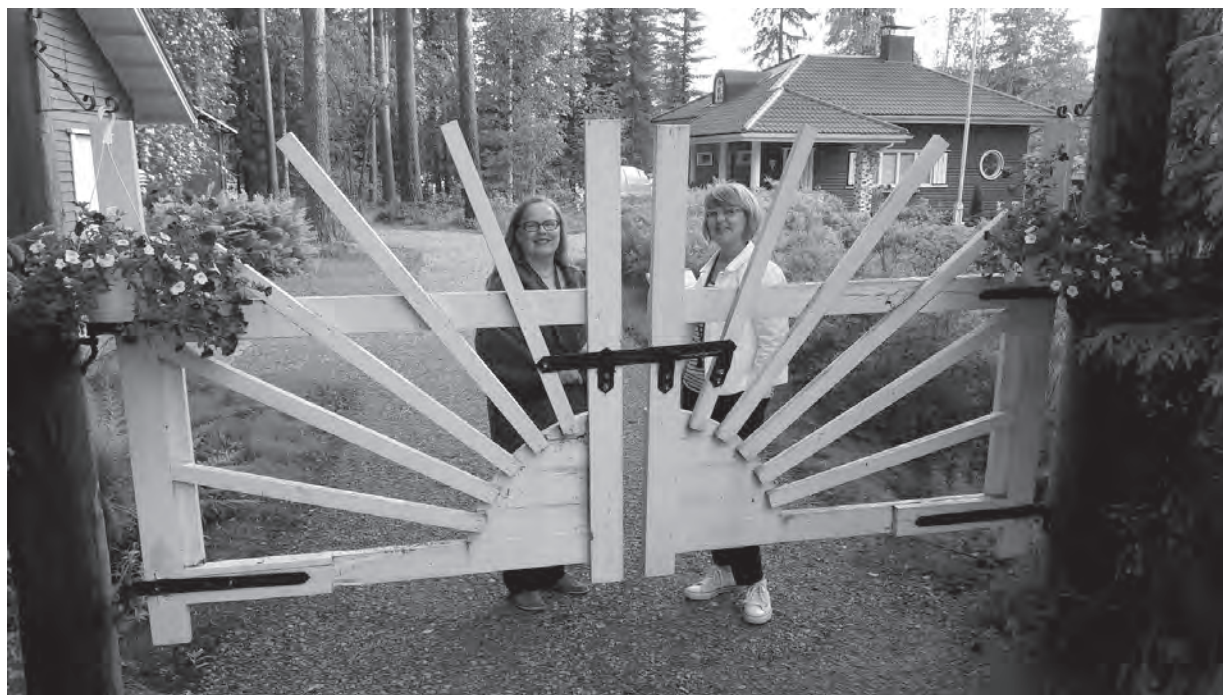
1950-luvulla Olavi vietti kesiä Keuruulla silloin naisystävänsä kansanedustaja Hertta Kuusisen kanssa, jolla oli myös juuret Keski-Suomessa.

Myöhemmin Olavin kuoleman 1964 jälkeen perikunta etsi Pekanniemelle sopivia ostajaehdokkaita.

Talon historiaa 1964 jälkeen

Olavi Paavolaisten perikunta myi talon Valto Katajalle, joka oli ollut tämän luottokuljettaja. Hänellä olivat myös ambulanssikuljetukset sekä taksipalvelut nimissään. Seuraavaksi talo myytiin SYP:n pankinjohtaja Eero Uusitalolle.

Talo vaihtoi jälleen omistajaa, silloin seurakunta omisti sen, sillä tonttimaata oli alun perinkin seurakunnan. Seuraavat ostajat olivat Anna ja Paavo Pohjanheimo, joille seurakunta möi sekä talon että maan. Pohjanheimot tekivät talosta talviasuttavan. Tämä omistajaperhe toteutti talossa suuremman remontin: näin saatiin yläkerta käyttöön ja korjattiin katto nykyiseen kuntoon. Samalla entisen pienen kattoikkunan seuraksi rakennettiin uusi kattoikkuna. Niitä suurennettiin vuonna 1992 nykyiseen kokoonsa, jotta huoneeseen saatiin tarpeeksi valoa.

Opas Eila Luopakka ja jutun kirjoittaja Tuula Nieminen Pekanniemen ”aurinkoportilla”.

Pohjanheimon pariskunta muutti myöhemmin talosta Paraisille, jonne perheen poika oli aikuistuttuaan muuttanut ja perustanut perheen.

Nykyinen talon ja tontin omistaja on vuodesta 2015 alkaen ollut Rabbe Hölmberg. Hän oli kiinnostunut talosta saatuaan kuulla Pohjanheimoilta, kuka on ollut ensimmäinen talon omistaja. Kiinteistövälittäjänä toimiva Holmberg näkee talossa sen potentiaalin ja niinpä hän ei ole myynytäkään taloa eteenpäin. Talon oltua nyt kaksi vuotta hänen nimissäkään, hän päätti toteuttaa suunnitelmansa esitellä Paavolaisen huvilaa Keuruulle tuleville turisteille uutena tutustumiskohteena. Niinpä hän teki sopimuksen paikallisen yrittäjän Eila Luopakan kanssa hänen Kameleonti -yrityksensä kanssa.

Nyt Keuruulla pystytään tarjoamaan turisteille ammattioppaan palvelukset, joka sisältää Keuruun kulttuuri- ja historiatietoa lisättyinä kirjailija Olavi Paavolaisen elämäntyön ja historian tietopakettilla Pekanniemen huvilassa.

Huvila Pekanniemelle on perustettu omat kotisivut, joista löytyy lisätietoa sekä kohteesta että eri tapahtumista ja niiden opastuksista, www.pekanniemi.fi

**Tuula Nieminen,
teksti ja kuvat**

PAAVOLAISTEN SUKUSEURA JA KANNELJÄRVEN OPISTO

SUKUKOKOUKSEN 2016 PITOPAIKKA, KANNELJÄRVEN OPISTO LOHJALLA LIITTYY LÄHEISESTI ETELÄ-KANNAKSEN POLIITTISEEN HISTORIAAN, JA SUKUSEURAN PITKÄAIKAISEN ESIMIEHEN KOULUNEUVOS ERKKI PAAVOLAISEN ELÄMÄNTYÖHÖN SEN JOHTAJANA. NÄITÄ VAIHEITA VALOTETAAN SEURAAVASSA.

Kanneljärven kansanopistolla Lohjalla sukukokouksia on pidetty useana vuonna – ainakin 1971, 1974 ja 1977. Kaikista kokouksista on ryhmäkuvia, joissa joko istutaan juhlallisesti juhlasalissa tai seistään auringon häikäisemänä rykelmässä, kesäjuhlapuvut päällä, silmiä siristäen tai kädellä niitä varjostaen. – Sellainen otettiin myös vuonna 2016.

Opiston valikoituminen kokouspaikaksi ei ole johtunut vain siitä, että se on käytännöllisen matkan päässä Etelä-Suomessa. Tai että siellä on käytännöllistä järjestää juhlat ja ruokailut samoissa tiloissa, ja että lisäksi järvenrannan maisema on komea ja näyttävä ja sauna on uusi. – Sotien jälkeisinä vuosina sukukokoukset järjestettiin yleensä kaksipäiväisinä, siksi tarvittiin majoitustiloja, tämä vaikutti varmasti siihen, että 1970-luvulla vielä keräännettiin kolmeen kertaan Lohjalle.

Paavolaisten ja opiston yhteys selittyy, kun katsoo opiston ala-aulassa vuosikursien ryhmäkuvia, joissa perinteen mukaan opettajat istuvat eturivissä ja johtaja keskellä. Seinältä löytyy myös johtajan muotokuvat ja niiden joukosta tunnistaa johtajan ja sitten hallituksen puheenjohtaja koulu-neuvos Erkki Paavolaisen (1890-1960),

jonka toiminta kannatteli opistoa käytännössä kolme vuosikymmentä (1920-1953).

Karjalan kannas ja suomalaisuusliike

Viipurilaiseen osakunnan piirissä alettiin kiinnostua Kannaksen maaseudusta 1890-luvun alussa. Huomattiin, miten Pietarin työtilaisuudet ja tienestit venäläisen huvila-asujaimiston piirissä muiden muassa olivat jättäneet suomalaiskansallisen herätyksen kovin vieraaksi näille metropolin läheisyydessä asuville karjalaisille ja inkeriläisille.

Ratkaisuksi nähtiin, että tarvitaan kansanopisto, johon kansakoulun käyneet maaseudun nuoret voivat tulla vuoden internaattiin, sisäoppilaitokseen oppimaan pojat isäntien töitä ja maatilan hoitoa ja työt käsityötä ja emännöintiä ja maatilan naisten töitä. Kaiken yllä suomalai-

VAROJEN KERÄÄMISEKSI
JÄRJESTETTIIN ILTAMAT
SEURAHUONEELLA,
ALOITTELEVA SÄVELTÄJÄ
JEAN SIBELIUS SAATIIN
LAATIMAAN KUVAELMIIN
MUSIIKIT.

Tältä näytti Kanneljärven kansanopisto vuonna 1906.

Johannes Paavolainen opetti opistossa maatalousaineita vuosina 1922–1927. Kuvassa vasemmaslta Maire, Vesta, Aulis, Johannes ja Reino Paavolainen.

suusaate, kansansivistys ja valistustyö.

Varojen keräämiseksi järjestettiin Pro Carelia -nimiset iltamat marraskuussa 1893 Seurahuoneella, nykyisessä Helsingin kaupungintalossa. Niihin suunnitteli viipurilainen arkkitehti ja kirjailija Jacob Ahrenberg näyttämöllisiä kuvaelmia Kannaksen historiasta.

Aloitteleva säveltäjä Jean Sibelius saatiin laatimaan kuvaelmiin musiikit. Musiikkinumeroista kolme muodostaa nykyään Kareliasarjan. – Kuvaemat uusittiin Viipurissa pari vuotta myöhemmin.

Näin saatiin koottua varoja kansanopiston perustamiseksi Uudenkirkon Kanneljärvenimiseen kylään.

Rajaseudun nuorisoa suomalaisiksi kasvatavan kansanopiston paikaksi valikoitui mäntyinen ylänkö, josta näkyy alas Kanneljärvelle, kuten monilla sukuseurankin Kannaksen retkillä on voitu todeta.

Vuonna 1923 muodostettiin Kanneljärven kunta, ja Uudenkirkon kansanopiston nimi muuttui Kanneljärven kansanopistoksi. Puurakennuksia kerääntyi lisää pihan ympärille ja opiston pihasta kehkeytyi kansanvalistusrientojen ja muiden juhlatilaisuuksien näyttämö. Laululavalla pidettiin puheita ja kuultiin musiikkia. Opisto ei ollut kristillinen vaan kansallisen valistuksen hengessä ns. grundtviläinen.

Maisteri Erkki Paavolainen (1890–1960)

oli jo osakunta-vuosinaan kunnostautunut puhujana ja näytteli mukana nuorisoseuratoiminnassa ja sisällissodan alla toimitti Viipurissa *Karjala* -lehteä.

Syksyllä 1920 hänelle aukesi työpaikka opiston johtajana, joka itse opetti kansantalo-utta ja historiaa. Muita aineita olivat maatalous, puu- ja tekstiilityöt, kuldonta ja kotitalous, matematiikka ja äidinkieli.

Kaikki opettajat asuivat opistolla tai sen välittömäs-

sä läheisyydessä. Näistä ovat kirjoittaneet niin Erkin tytär Katri (Veltheim) kirjassaan *Kannaksen teillä*, 1987 ja poikansa Jaakko muistelmissaan *Lapsuus Kanneljärvellä* 1982. Erkin pienoiselämäkerta on julkaistu sukulehdessä 100-vuotispäivän yhteydessä 1990 (nro 14).

Vuosina 1922–1927 hänen veljensä agrobiologi Johannes Paavolainen toimi maatalousaineiden opettajana, joten opisto liittyy myös Johanneksen perheen historiaan. Kiharatukkainen Oma-Martti Paavolainen näkyy myös 1920-luvun ryhmäkuvassa.

Erkki Paavolaisen tultua vuosiksi 1924–27 ja 1929–33 valittua eduskuntaan, keskittyivät johtajantoimet maanantaipäiviin. Kun hän vuosina 1933–36 oli poissa eduskunnasta, ehdittiin opiston rakennuksille 1934 tehdä täydennysrakentamista, josta vastasi Viipurin tunnetuin arkkitehti Uno Ullberg. Samana vuonna vihittiin käyttöön opistoa vastapäätä Kanneljärven kirkko, yksi Ullbergin hienoista töistä.

Tämän opiston lopullisen rakennuskonaisuuden joutuivat suomalaiset itse sytyttämään tuleen talvisodan alkaessa, jotta vihollinen ei olisi voinut käyttää rakennuksia majoitus- ja huoltotiloina. Lähtö opistolta oli dramaattinen ja ankara.

Opiston liekkeihin jäi myös paljon Erkin henkilökohtaisia papereita, vaikka joitain

Opiston ohjelmaan kuului myös voimistelua ja muuta reippailua. Tässä kuvassa pojat akrobaattisina opiston pihalla. Käsilläseisonnassa Oma-Martti Paavolainen.

RAJASEUDUN NUORISOA SUOMALAIKSI
KASVATTAVAN KANSANOPISTON PAIKAKSI
VALIKOITUI MÄNTYINEN YLÄNKÖ, JOSTA
NÄKY YLÄS KANNELJÄRVELLE,

Järvi oli opiston lähellä. Erkki Paavolainen opettaa tyttäriään Katria ja Helenaa uimaan.

Vanhan Kanneljärven opiston raunioita tutkimassa lokakuussa 1941. Kuvassa ovat ainakin Erkki Paavolainen ja A. Summa.

valokuva-albumeita ja arvoesineitä oli rajaseudun tunnelmien synkentyessä syksyllä 1939 jo tuotu länteen, kun kansanedustajalla oli asunto Helsingissä. Sodan vuodet Paavolainen istui eduskunnassa ja tarttui kaikkiin niihin toimiin, joita suuri katastrofi karjalaisen eteen toi.

Ei ole tiedossa suunniteltiinko vuoden 1940 sukukokousta pidettäväksi siellä, mutta se on täysin mahdollista. Paikaksi tuli kuitenkin Hämeenlinna.

Vihtiin ja Lohjalle

Talvisodan jälkeisenä keväänä koko Suomi ja erityisesti Karjalan evakot olivat kuin hajalle lyöty varpusparvi. Karjalan Liiton perustamiseksi kokoonnuttiin jo 1940 helmikuun lopulla, Paavolaisesta tuli sen ensimmäinen toiminnanjohtaja. Kansanopistollekin hänen piti löytää väliaikaiset tilat, ja ne löytyivät Vihdin kirkonkylän lähetyviltä, Peltolan kartanosta, jonka vanhoissa rakennuksissa toiminta saattoi jatkua.

Erkki Paavolaisen kolmas vuosikymmen opiston johdossa kului sitten uuden pysyvän opistorakennuksen hanketta valmisteltaessa. Lohjan maalaiskuntaan oli sijoitettu paljon siirtoväkeä, samoin sen lähikuntiin. Myös Lohjan kauppala näki opiston saamisen omalle alueelleen edullisena ja hyvänä hankkeena ja myi sille tontin 1947. Vuonna 1953 saatet-

tiin uusi opisto vihkiä käyttöönsä ja Paavolainen siirtyi taustavoimiin.

Jo alkuaajoista alkaen Paavolaisiin kuuluvia nuoria oli opiskellut Kanneljärvellä. Sotavuosina ja jälleenrakennuksen aikana Kanneljärven opisto merkitsi hyvää väli vuotta evakkoperheen nuorille, joilla tulevaisuuden näkymät saattoivat olla utuisia. Saattoi puhua omaa murretta, tavata ”heimolaisia” ja löytää oman koulutusväylänsä.

Erkki Paavolaisen eduskuntatyö oli päätynyt 1951. Jäljellä oli huolenpitoa *Karjala*-lehdestä ja monista muista hankkeista. Kaksi kirjaakin ilmestyi, Sanomalehti *Karjalan kohtaloita* (1954) ja paljon luettu *Sellainen oli Karjala* (1958). Hän oli pidetty ja arvostettu juhlapuhuja monilla karjalaisen juhlilla. Äijäni voimat kuitenkin uupuivat vain vähän ennen 70-vuotispäivää.

Lohjan opistotalot ovat itselleni ja muille tulleet tutuksi osakunnan kuoroleireiltä. Nykymuodossaan kurssitarjonta on monipuolista. Jaakko Paavolainen istui Opiston johtokunnassa useina vuosina 1980-luvulla ja kirjoitti myös sen historiaa.

Omalla tyylikkäällä tavallaan nämä puhdaslinjaiset 1950-luvun rakennukset kantavat suoraa perintöä Paavolaisten suvun historialta, alkuperäisistä asuinpaikoista sekä jälleenrakennusajan vaatimattomasta arvokkuudesta ja eetoksesta.

Pentti Paavolainen

Meidän suuri suku – Paavolaiset

Leena Kivilän muisteluksessa ihmetellään, kuinka mummo tuli sukokokouksen aamupalalle toinen silmä mustana. Asialle löytyi luonnollinen selitys.

Suku täyttää nyt 80 ikävuottaan ja on toiminut ahkerasti vuodesta 1936 lukien. Sukuseuran on perustettu luovutetun Karjalan Kivennavan Vuottaalla 19.6.1936. Olen ollut mukana noin 10-vuotiaasta asti, eli 1950-luvulta alkaen melkein kaikissa sukokokouksissa, joissa siihen aikaan oli runsaasti väkeä, kuulemani mukaan jopa parikin sataa henkeä.

Se sukupolvi, johon kuulun, on jo suurin piirtein poistunut keskuudestamme. Isot perheet ja suvut ovat yhä harvinaisempia.

Olen saanut elää mukavaa aikaa, kun isäni

Lauri Johanneksen puolelta meitä oli täysserkuksia yhdeksän kappaletta, ja äidin Lempi Lahjan puolelta oli kolme serkku. Nykyisin isän puolen serkuista on elossa neljä, ja äidin puolelta ei yhtäkään. Olen kokenut serkkuni lähes sisaruksiksi. Olimme lap-

sesta asti kanssakäymisessä toistemme kanssa säännöllisesti kesät talvet.

Toivoa sopii, että jatkossakin suvun juhlat jatkuvat, koska saattaa olla niin, että suku on sittenkin paras, vaikka on pienenemään päin. Tarinoita olisi sukujuhlista riittämiin, mutta ei aika eikä paperi riitä kaikkien kertomiseen.

Yhden tarinan tässä kerron: Sukujuhla oli Hämeenkoskella peräti kahtena päivänä 1940–50 -lukujen vaihteessa. Ei ollut pikkuautoja, vaan linja-autoilla tapahtui kulminen. Sitä en muista, missä minä yövyin, mutta isoäitini Anni-mummo oli jonkun talon yläkerran komerossa yötä.

Aamupalalle mummo tuli toinen silmä mustana. Hirvitti kysyä, mistä musta silmä oli syntynyt. No, vuoteensa sijaitsi komerossa ja komeron hämäryydessä ei nähnyt pyöreätä metallitankoa vaatehenkareita varten. Tämä tanko sitten tökkäsi, ei ihan onneksi silmään, mutta silmän alueelle, mihin ei tarvitse paljoa, kun silmä tulee mustaksi.

Samalla matkalla meinasin hukkuu. Olimme uimassa Bistereiden rannassa. Osasin uida, mutta menin yksin laiturille ja uimaan. Katselin vettä, joka oli niin kirkasta, että kaik-

ki kivet näkyivät selkeästi pohjassa. Astuin veteen, ja olikin syvä vesi. Vajosin pohjaan, mutta pääsin itse ylös sieltä.

Koen tänä päivänä olevani aika lailla köyhä läheisistäni. Neljästä sisaruksesta vain kaksi on enää elossa, yksi elää Utajärvellä ja

minä itse Hämeenlinnassa. Minulla on kaksi poikaa, ja toisella pojistani on myös kaksi poikaa, jotka astuivat molemmat armeijan palvelukseen 4.7.2016 Parolannummella, eli ovat aikuisia ihmisiä. Onhan minulla lisäksi kaksi hyvää miniää: Jaana ja Ritva. Näin jatketaan tietä eteenpäin, hyvä näinkin. Äitini Lempi Lahja sanoi minulle vähän ennen kuolemaansa: ”Älkää riijelkö matkall.” Eikä ole enää montaa, kenen kanssa riitelisikään: siis ei riijellä.

Marja-Leena Kivilä, sukuaan Paavolainen, ”Hauhon Laurin” nuorin lapsi

Pakina

Tavarahan hallinnasta tavarahelvettiin

Osattiin sitä ennenkin Kon-marittaa, kirjoittaa Paula Koskimäki

Japanilainen Marie Kondo on saanut median hulluksi opillaan, jossa tavarapaljoudesta hankkiudutaan eroon hävittämällä tavaroita. Jäljelle jäävän tavarahan täytyy tuottaa iloa.

KonMari-oppiin kuuluu monta yksityiskohtaista ohjetta. Jos on tehnyt siistimisen kerralla oikein, koti pysyy jatkossa siistinä itsestään. Joitakin humanistin hiuksia nostattavia oppeja levitetään, kuten ”hävitä lähtökohtaisesti kaikki paperit.”

Järjestettiin sitä ennenkin. Vielä 1970-luvulla työssä käyvä äitini ja iltakoulua käyvä kotiapulainen tekivät kaksi kertaa vuodessa täydellisen komeroiden siivouksen. Komerot tyhjennettiin yksi kerrallaan ja hyllyt ja kome-ron lattia pyyhittiin.

Vaatekaapeille oli omat systeeminsä. Kun villaisia talvivaatteita ja pukuja pantiin keväällä kaappiin, ne ensin pesetettiin pesulassa. Sitten ne pujotettiin ruskeasta voimapaperista tehtyyn pukupussiin, josta jäi henkarin koukku näkyviin. Oli tärkeää, että pukupussin suu kiinnitettiin nuppineuloilla eikä teipillä. Myös koipallot täytyi laittaa pussiin ennen sen sulkemista.

Äitini ei ollut erityisen säästäväinen, hän vain teki mitä rouvan täytyy tehdä: hän piti huolta hänelle uskotuista tavaroista. Poikani tanssi lukion wanhojen tanssit isoisänsä frakkissa, joka oli ostettu 1950-luvun alussa. Se oli kuin uusi.

Rättien kirous

Koska alkoi tavaramaailman alamäki? Miksi ihmisellä on yli 300 vaatekap-paletta? Palaan taas 1970-luvulle. Isoäidilläni oli luotto-ompelija, joka valitti töidensä vähenemistä. Isoäitini tilasi häneltä lapsenlapsilleen kylpytakit.

Eräs äitini leninki muokattiin minulle liivihaameeksi ja käytin sitä tyytyväisenä koulussa. Kukaan ei kiusannut minua vaatteista.

Kun tyttäreni oppivat kävelemään kadulla, he kävelivät Hennes & Mauritziin. Piti saada halpaa ja modikasta. Oli syntynyt minulle tuntematon vaatemuoto, kertakäyttörätit.

Tavarakaoksen hallinta

Mitä on tapahtunut vaatteille, on tapahtunut myös leluille. Minulla oli vauvanukke, jolla oli räpyttävät silmät. Niiden mekanismi meni rikki. Nukke ei heitetty pois, vaan äiti vei sen nukketohtorille, joka parin päivän päästä oli korjannut silmien kuminauhut.

Kepeät mullat nukketohtorille, häntä ei enää ole.

Entäs barbit? Minulla oli yksi barbi. Sain aina lahjaksi hänelle yhden uuden vaatekeran, parasta mannermaista tyyliä. Minulla on se vieläkin. Mutta montako barbia saivat tyttäreni? Varmaan parikymmentä, koska vaatteita ei enää myydä erikseen, vaan aina on ostettava uusi barbi, kun haluaa uudet vaatteet. Leluja on liikaa!

Järjestys, kuten KonMarikin väittää, tuo tyydytystä ja rauhaa. Nykyinen kulutustavaroitten paljous ja halpa hinta on tehnyt järjestyksenpidon kovin vaikeaksi. Emme enää osta

siksi, että tarvitsimme jotain, vaan ostamme siksi että ostaminen tuottaa mielihyvää. Ostamme impulsiivisesti, ota kolme, maksa kaks... Jos modikas KonMari-oppi ärsyttää, voi järjestyä tehdä aivan oman järjensä mukaan, tai vaikka äidin ja isoäidin konsteilla.

Paula Koskimäki

SUKUSEURAN JÄSENMAKSU 2017 JA 2018

Sukuseuran jäsenmaksun maksuohjeet

Kiitämme kaikkia teitä, joka olette jäsenmaksunne 2017 suorittaneet! Mikäli maksu on suorittamatta, kannattaa toimia ripeästi. Kanneljärven sukukokouksessa kesällä 2016 päätettiin pitää seuran jäsenmaksu ennallaan 20 eurossa. Vuosi on pian vaihtumassa ja muistutammekin, että näillä samoilla ohjeilla voitte maksaa myös ensi vuoden 2018 jäsenmaksunne. Toivomme kaikkien lehden vastaanottajien osallistuvan jäsenmaksullaan sukuseuran toiminnan tukemiseen. Maksaussanne käyttäkää apuna alla olevaa mallitilisiirtoa. Täyttäkää nimi yms. tarvittavat tiedot ja mikä tärkeintä :

Oma viitenumeronne, joka on numerosarja osoitetarrassa lehden takakannessa. Viitenumero tarvitaan, jotta tiedämme kuka on maksanut jäsenmaksun.

Kirjoittakaa viitenumeronne tilisiirtolomakkeessa sille varattuun viitenumero-kohtaan. Verkkopankin käyttäjät löytävät mallista tarvittavat tiedot eli saajan tilinumeron, nimen sekä jäsenmaksun /-maksujen suuruuden. Ja muistattehan käyttää viitenumeroa, kiitos!

Käyttäkää IBAN-tilinumeroa **FI58 1029 3000 3168 50** ja BIC-koodia **NDEAFIHH**.

Tuttuun tapaan voitte maksaa samalla Karjalan Liiton jäsenmaksun kauttamme. Vuoden 2017 jäsenmaksu on 15 euroa/hlö ja nousee ensi vuonna 2018 ollen 20 euroa/hlö. Karjalan Liiton (KL) jäsenmaksu on vapaaehtoinen ja voitte maksaa sen myös jonkin muun KL:oon kuuluvan yhdistyksen kautta.

Saajan tilinumero Mottagarens kontonummer	Nordea 102930-316850	IBAN	FI58 1029 3000 3168 50	BIC	NDEAFIHH																																																								
Saaja Mottagare	Paavolaisten Sukuseura ry Ahmankatu 4 C 18, 05460 Hyvinkää	Viesti Meddelande	<table border="1"> <tr> <td>J</td><td>ä</td><td>s</td><td>e</td><td>n</td><td>m</td><td>a</td><td>k</td><td>s</td><td>u</td><td>20</td><td>€</td><td>/</td><td>h</td> </tr> <tr> <td>K</td><td>a</td><td>r</td><td>j</td><td>a</td><td>l</td><td>a</td><td>n</td><td>L</td><td>i</td><td>i</td><td>t</td><td>t</td><td>o</td> </tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table>			J	ä	s	e	n	m	a	k	s	u	20	€	/	h	K	a	r	j	a	l	a	n	L	i	i	t	t	o																												
J	ä	s	e	n	m	a	k	s	u	20	€	/	h																																																
K	a	r	j	a	l	a	n	L	i	i	t	t	o																																																
Maksajan nimi ja osoite Betalarens namn och adress	<i>Sukulainen Toivo</i>																																																												
TILISIIRTO GIRERING		Viitenumero Ref.nr	4431																																																										
Tiliä nro Från konto nr		Päivä Förfdag	15.12.2015	Euro																																																									

Maksu välitetään saajalle vain Suomessa Kotimaan maksujenvälityksen yleistä ehtojen mukaisesti ja vain maksajan ilmoittaman tilinumeron perusteella.
Betalingen förmedlas till mottagaren endast i Finland enligt Allmänna villkor för inrikes betalningsförmedling och endast till det kontonummer betalaren angivit.
SPV 8/21e LT09

PANKKI BANKEN

**4431
Sukulainen Toivo
Karjalantie 8
00000 Rajantaka**

Kajakilla Viipuriin

Sukuseuralainen Markku Miettinen vietti muistorikkaan viikonlopun meloen, kun hän osallistui pari vuotta sitten kanoottiviestiin, jossa ensimmäinen määränpää oli Viipuri.

Osallistuin Suomi meloo -kanoottiviestiin, joka melottiin Lappeenrannasta Viipurin kautta Helsinkiin. Viestivalmistelut aloitettiin tammikuussa, koska Venäjän viranomaiset vaativat viisumit ja muut asiapaperit kuntoon maaliskuun alkuun mennessä. Osallistujia oli noin 400, joista osa meloi vain Suomen puolella.

Kullakin etapilla oli 30–60 kajakkia. Mukana seurasi turvavene ja kanavalla oli lisäksi wc-vene, koska maihinnousu vuokra-alueella oli kielletty.

Kokoontuminen Lappeenrannan Myllysaareen aloitettiin perjantai-iltana 5.6.2015 ja startti tapahtui kello 4 lauantai-aamuna. Yhdistetty Lappeenrannan ja Imatran joukkue oli varustautunut matkailu- ja pakettiautolla sekä neljällä kajakilla.

Joukkueessa oli 16 melojaa. Viestiä veti Suomessa asuva venäläinen meloja, joka hoiteli sujuvasti asioinnin viranomaisten kanssa. Mieleni jäi muun muassa tullilmoituksen täyttö vesisateessa kajakin kannella. Kajakkia käsiteltiin, kuin mitä tahansa suurempaa alusta. Siinä oli siis kippari ja miehistö, kaksikossa 1+1.

Venäläisten näyttävä vastaanotto

Venäläisten melojat olivat järjestäneet näyttävän vastaanoton Lavolan venekerhon läheisyyteen, jossa tapahtui viimeinen vaihto ennen Viipuria. Vanha Saimaan kanava oli koristeltu sinivalkoisin ja sinivalkopunaisin ilmapalloin.

Musiikkina oli Sibeliuksen Karelia-sarja, joka soitettiin CD-soittimesta. Hetki oli mieleenpainuva ja osoitus ruohonjuuritason yhteistyöstä ja ystävyydestä, jota eivät maailmanpolitiikan ajoittaiset myrskypuuskat heiluta. Majoituimme Salakkalahden rantaan matkailuautoihin Druzban viereen

Osa melojista, kuten minä, majoituimme

hotelliin. Huoneeni ikkunasta oli esteetön näköala Salakkalahdelle ja Viipurin linnalle. Hotellin aamupala oli runsas ja maistuva. Sunnuntai-aamuna meloimme kahtena ryhmänä Suomenlahden pohjassa. Ensimmäinen ryhmä starttasi kello yhdeksän.

Minä kerroin tietoja nähtävyyksistä, kun mukana ei ollut muuta matkaopasta. Kerroin mm. kauppahallin Paavolaisista ja kauppaneuvos Lallukasta, sekä kaupungin historiasta idän ja lännen rajalla. Kiersimme Linnansaaressa, jonka jälkeen suuntasimme Monrepoon puistoon. Siellä meloimme Hautasaaren ympäri ja tutustuimme puistoon myös jalan.

Vastatuulta palatessa

Paluumatkalla kova vastatuuli aiheutti hankaluuksia ja osa melojista joutui turvaveneen hinattaviksi.

Toinen ryhmä kiersi tuulen takia vain Viipurin linnan ja Salakkalahden. Heillä tuntui olevan asiantunteva suomalainen opas mukanaan. Illalla jatkoimme matkaa autoilla Vaalimaan kautta Virojoelle. Sieltä viesti jatkui Suomenlahden rantaa pitkin länttä kohti kohtalaisessa vastatuulella 6–10 m/s.

Perinteistä Melajuhlaa vietettiin Kotkan Santalahdessa 9.6.2015 Juhlassa palkittiin ansioituneet monikertaiset osallistujat. Jatkoimme Kotkasta Loviisan ja Porvoon kautta Helsinkiin Puotilan venekerholle, johon saavuimme 12.6.2015 iltapäivällä.

Olen nyt käynyt Viipurissa erilaisilla kulkuneuvoilla: linja-autolla, junalla, laivalla, polkupyörällä ja kajakilla. Halvin matka lienee laivalla ilman viisumia. Tämä vaatii varauksen päivää ennen matkaa. Suomi-Venäjä seura järjestää joka kevät polkupyörämatkan Lappeenranta – Viipuri – Lappeenranta.

Et sil' viisii.

Markku Miettinen, teksti ja kuvat

Viipurin linna (ylin kuva) oli komea näky vesiltä. Keskimmäisessä kuvassa ollaan kanavan sulussa odottamassa pääsyä eteenpäin. Alimmassa kuvassa näkyy, kuinka vanhan Saimaan kanavan kohta oli koristeltu ilmapalloin, Venäjän ja Suomen väreissä.

vanha Saimaan kanava oli koristeltu sinivalkoisen ja sinipunavalkoisin ilmapalloin.

In memoriam

Mikko Paavolainen

s. 31.5.1934 Mikkeli – k. 1.12.2016 Helsinki

Korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoislääkäri Mikko Pekka Paavolainen kuoli 82-vuotiaana 1.12.2016. Hän oli syntynyt 31.5.1934 Mikkeliin, jossa hän myös kävi koulunsa ja kirjoitti ylioppilaaksi 1954.

Mikko oli saanut nimensä isoisänsä mukaan. Mikko Pietarinpoika jatkoi Kivennavan kirkonkylässä kaupanpitoa siirtyen kuitenkin vaimonsa Anna (Pimiän) kanssa Terijoelle. Heidän vanhin poikansa Eino Mikonpoika avioitui Ethel Väänäsen kanssa ja he hoitivat apteekkia Konnevedellä. Einon veli Oma-Martti muodostui lähes perheenjäseneksi, ja sisar Martta, oli toinen yksin elävä sukulainen, josta Mikko Einonpojan perhe kantoi vastuuta.

Näin hänestä kirjoittivat oppilaat ja kollegat Hannu Lehtonen, Henrik Malmberg ja Samuli Suutarla, joka viimeksi mainittu on myös vävy:

”Mikko Paavolainen opiskeli Helsingin yliopistossa ja valmistui lääketieteen lisensiaatiksi 1962. Korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoislääkärin oikeudet hän sai 1969. Väitöskirja syöpätautien alalta valmistui seuraavana vuonna. Korva-, nenä- ja kurkkutautien dosentiksi hänet nimitettiin 1980. Mikko Paavolainen teki koko työuransa HYKS Korvaklinikassa jääden eläkkeelle vt. professorina 1996.

Työssään HYKS:ssa Mikko Paavolainen kehitti ennen kaikkea korva-, nenä- ja kurkkutautien syöpäkirurgiaa käyden mm. opintomatalla USA:ssa. Laajan osaamisensa ja rauhallisen luonteensa vuoksi hän oli korvaamaton klinikan toiminnassa ja hän oli erittäin pidetty myös erikoistuvien lääkäreiden keskuudessa. Hän oli aina valmiina, kun apua tarvittiin. Luonteenomaista Mikolle oli, että hän myös jatkuvasti kehitti ja otti käyttöön uusia leikkausmenetelmiä. Eläkkeelle jäätyäänkin hän kyseli klinikan kuulumisia ja innolla pohti oman erikoisalansa kysymyksiä.

Mikko osallistui aktiivisesti sosiaaliseen toimintaan klinikassa. Hänellä oli laaja va-

likoima tarinoita ja hauskoja muistoja, joilla hän viihdytti ympäristöään. Hänen huumorinsa oli oivaltavaa ja elämänmyönteistä.

Mikon pitkäaikaisin vapaa-ajan harrastus oli bridge, joka alkoi jo opiskelujen alkuvaiheessa. Kilpailu-urallaan hän oli parhaimmillaan SM-tasolla.

Mikolla oli myös taiteellinen puoli. Hän harrasti eri tavoin kuvataidetta ja kirjallista ilmaisua. Mikko kirjoitti lapsesta alkaen runoja ja tarinoita ja viihdytti ja kosketti erilaisissa tilaisuuksissa puheillaan tai vanhoihin lauluihin tehdyillä uusilla, osuvilla sanoituksillaan. Piirtämistaitoja hän opetti myös lastenlapsilleen. Kolmiulotteinen hahmottamiskyky tuli käyttöön ja harjaantui niin kirurgiassa kuin kuvanveistossa.

Liikunta oli mieluisa harrastus Mikolle ja hänen puolisolleen Riitalle. Kollegat muistelevat mielellään hauskoja tennisturnauksia jälkipelieineen, joita he järjestivät taloyhtiönsä kentällä. Myöhemmin tuli mukaan golf, jota pelattiin yhdessä loppumetreille, voimien uupumiseen asti.

Mikkoa jäivät kaipaamaan kollegoiden ja ystävien lisäksi vaimo Riitta, kolme tytärtä, vävyt ja kahdeksan lastenlasta.”

Kolme sanontaa

Tytär Anna Suutarla puhui muistotilaisuudessa ja vertasi isäänsä suureen honkaan, jonka jälkeen metsä tuntui tyhjältä. Kolme elämänsenetta ja opetusta olivat oppaita matkalle, jotka hän halusi kiitollisena jakaa.

Ensimmäinen: Huumorin pitää olla elämänmyönteistä!

Merkittävä perintö, jonka isä jätti, on huumori, vitsit, ilo ja nauru. Isän huumori ei ollut muita pilkkaavaa, vaan elämänmyönteistä. Usein se oli älykästä ja oivaltavaa tilannehuumoria. Erityisesti vävypoikien kanssa isästä kuoriutui vallaton sananmuuntaja.

Isään liittyy myös leikillisuus, innostus ja pelit. Vaikka isällä oli vaativa ammatti, muistikuvissani hän oli paljon läsnä, ei poissa-oleva uravanhempi. Ehkei hän nyky-isyyden ihanteiden mukaan osallistunut tasa-arvoisesti ja niin paljon varsinaiseen lasten- tai kodinhoitoon, mutta hän touhusi ja leikki, pelasi ja urheili kanssamme, kuljetti harrastuksiin ja osallistui niihin paneutuen, opetti painiotteet, korttipelit ja tennisyönnit, auttoi läksyissä, aurasuorituksen radan ja veti vesisuksilla, oli saatavilla, olimme hänelle tärkeitä. Lomalla isä halusi ympärilleen ”paljaiden jalkojen tepsetystä” ja meille kertyikin paljon onnellisia muistoja yhteisloimista niin asuntovaunussa, veneillä, Hangossa, Vahaksen tai Vierumäen mökillä, ulkomailla tai ihan kotonakin vaikkapa korttipöydän äärellä. Voin kuulla isän naurun ja nähdä ilosta tuikkivat silmät.

Toinen: Tulta päin!

Isä kehotti menemään rohkeasti ja pystypäin kohti haasteita, vaateita ja haaveita. Hän oli myös itse tässä esimerkkinä ja oli monissa elämän kohdissa edennyt päämäärätietoisesti ja ahkerasti tavoitteidensa eteen. Eri ikävaiheissa hän myös eri tavoin kannusti ja ruokki osaamistamme. Lämmin muisto on kyllä sängyllä, turvassa isän kainalossa, ja pohtia yhdessä elämän suuria kysymyksiä - syntymää, kuolemaa, avaruutta - ja ratkoa ja laatia arvoituksia ja matemaattisia pähkinöitä. Isä oli kärsivällinen ja innostunut opettaja ja keskustelija. Hän oli sitä edelleen myös lapsenlapsille.

Isän silmissä sain aina olla erityinen, suorastaan ihmelapsi, tuleva viisaustieteen professori. Sillä ei ollut niinkään väliä olin-ko oikeasti missään erityisen hyvä – sillä oli väliä, että isä uskoi minuun. Sain tuntea aina matkassani isän hyväksynnän, tuen ja ehdottoman rakkauden. Se on ollut arvokas lahja.

Viimeistään silloin, kun olin vuoden sairaanhoitajan sijaisena isän työpaikalla Korvaklinikalla, minulle eri tavoin todentui kuinka arvostettu ja taitava isä oli työssään. Oli silloinkin hieno tunne saada olla ylpeä omasta isästä.

Tulta päin oli myös elämänsäsenne – isä halusi ”rökäistä” vaikkapa lomilla aina kohti uutta, oppia ja kokeilla uusia asioita, paneutua ja perehtyä, hän ei ollut uimarannalla makoilija. Lentokentälle tai satamaan piti mennä ajoissa, jännittyneenä haastelemaan tunnelmaa, kun isän sanoin jo: ”Sukat pyöri

jalassa ja housut heitti volttia”. Kun jotain oli päätetty, ei sen toteuttamista jääty jahkaamaan. Tuntien isän tämän luonteenpiirteen, on kiitollisuus siitä, että isän raskaimman sairastamisen aika ei venynyt pitkäksi.

Kolmas: Parempi antaa kuin ottaa!

Tämä oli pitkälti hänen elämänfilosofiansa niin sanoissa kuin teoissa. Voisi sanoa, että isä oli monilla ulkoisilla mittareilla mitattuna menestynyt mies.

Isälle tällainen puhe olisi kuitenkin vierasta. Monista meriiteistään huolimatta isälle menestys oli ennen kaikkea mielenrauhaa ja sovussa elämistä muiden kanssa. ”Rumat ne vaatteilla koreilee” sanoi isä ja verhosi itsensä lempi-designiinsa, Shelliltä ostettuun pusakkaan. Ehkä isä edusti elämänsäsenneeltään tietynlaista buddhalaisuutta, kiltteyden filosofiaa. Isä oli lempeä kasvattaja.

Minne ihminen ja hänen haaveensa, osaa-misensa ja kokemuksensa menevät, kun hän kuolee? Tämä on meille ihmisille mysteeri, kullakin on siitä eri vahvuisesti oma ajatus tai usko.

Kun olin pieni lapsi, isä kertoi, että kun hän kuolee, hän menee taivaaseen ja rakentaa sinne meille pilviin talon ja odottaa sitten siellä meitä, kun me muut omalla ajallamme tuleme perässä. Hänen oma äitinsä, Ethel-mummo, vilkutti meille tähtenä ja suojelusenkelinä taivaalta. Hän kuvasi, että ihmisen kuoltua ruumis on vain kuori tai kuin vaatteet, jotka riisutaan päältä – sielu kulkee taivaaseen. Nämä olivat lohduttavia ajatuksia, kun jossain kehitysvaiheessa kuolema minua mietitytti ja pelottikin.

Muutama päivä ennen kuolemaansa isä sanoi minulle, että haluaa jo taivaaseen. Ja niin tahdon edelleen lapsen tavoin ajatella, että siellä hän nyt on, aiemmin lähteneiden kanssa pilvitaloissa, on suojelusenkelimme ja vilkuttaa tähtenä taivaalta.

Isä oli paikalla, kun itse vedin maan päällä ensimmäisen henkäykseni. Ja minulla, äidillä ja siskoillani, oli lahja olla paikalla, kun hän rauhassa hengitti viimeisen hengenvetonsa maan päällä.

Isä jätti monta rikkasta perintöä – mutta suurin niistä on rakkaus. Kun isä sairastui vakavasti viimeisen vuoden aikana, elämästä kuoriutui viimeistään kaikki turha. Rakkaus oli käsinkosketeltavasti ja niin kauniina läsnä myös siinä, kuinka äiti hoiti isää viimeiseen saakka. Kiitos äiti. Kiitos isä. Niin paljosta.

In memoriam

Salme Sundström (o.s. Kaukinen)

s. 7.10.1928 Viipuri – k. 15.5.2017 Kouvola

Viipurin Hiekan kaupunginosassa kasvanen Salme Kaukisen elämästä on kirjoitettu sukulehdessä aiemminkin. Viimeisellä seuran Viipurin matkalla Salme toimi vielä oppaana kertoen 1930-luvun elämästä Hiekassa. Hänen äitinsä Anna Matintytär Paavolainen oli Helena Paavolaisen (s. Hiilinen) tytär ja suuri perhekunta kuului Joutselän haaraan, joka oli muuttanut Viipuriin heti sisällissodan jälkeen, ja Viipurista eri puolille Suomea.

Näin Salmen elämänvaiheita muisteli hänen miniänsä Anna:

”Salmen matka alkoi Viipurissa – kauniissa Karjalassa 7.10.1928 syntymällä Kaukisen perheeseen (äidin puolelta Paavolaisia) keskimmäiseksi tyttäreksi isosisko Vienon ja pikkusisko Annelin kanssa. Koti ja lapsuus oli Viipurissa Hiekan kaupunginosassa – lähellä Monreposin puistoa. Se oli Salmen lapsuuden leikkipaikka.

Karjala, Viipurin Hiekka kulki rakkaana muistona mukana läpi Salmen elämän matkan. Näille seuduille Salme palasi jo heti sodan jälkeen, kun se oli mahdollista katsomaan ”kotia” ja tuttuja, rakkaita paikkoja – hän jopa tutustui kodin uusiin asukkaisiin.

Matkoja Viipuriin tuli vuosien mittaan useita ja monet niistä Salmen itsensä järjestämänä – meille läheisille mieleenpainuvana muistona on ”sukureissu”, jonka ”iso” organisoijaksi ja jolla hän toimi matkaoppaana. Lapsenlapsenlapsille synttärilahjasta jäi muisteltavaa – jännittävät rajamuodollisuudet, rahanvaihto – isomummon syntymäkoti Lauri Törnin koti naapurissa - muun muassa.

Lapsuuden Viipurissa lopetti sota. Koti oli jätettävä – jopa useampaan kertaan – isän rakentama uusi talo, puutarha, kissa... mukaan otettavaksi jäi lähes ainoastaan muistot.

Alkoi evakkotaival – kun viimeinenkin lähtö Viipurista tuli kiireellä, vain tärkeimmät tavarat sai ottaa mukaan – sen minkä kukin jaksoi kantaa – Salme otti itselleen tärkeimmän - uuden radion, jota hän 8-vuotiaana raa-

hasi useita kilometrejä metsiä pitkin junalle, kun Viipurin asemaa ei voitu enää käyttää... Tupu-kissankin joutui jättämään.

Evakkomatka kuljetti Salmea ympäri Suomea ensin oljilta hetekoille, milloin mihinkin huusholliin – ”toisten nurkkiin” – kuka nyt milloinkin otti majoittaakseen, oli maatiloja, kouluja. Kunnes pysyvämpi koti löytyi Kokkolasta, sinnehän oli asettunut muitakin sukulaisia.

Liekö evakkoelämä juuri antanut Salmelle sisua, rohkeutta ja vahvuutta elää elämää omalla tavallaan. Uskon elämään ja ihmisiin sekä halun auttaa toisia Salme halusi siirtää perintönä jälkipolville - pitää ottaa toiset huomioon ja auttaa kun oli itsekin tullut autetuksi.

Menetetty Viipuri säilyi silti aina rakkaana kotipaikkana Salmen sydämessä läpi elämän – ”mie oon Viipurist” hän usein esitteli itsensä – varsinkin kun selvisi, että toinenkin osapuoli oli karjalaisii.

Evakkous vaikutti varmaan myös Salmen suhtautumiseen muutoksiin ja materiaaliin: ”Mie en ole koskaan kiintynyt tavaroihin, vaikk’ kauniista asioista tykkäänkin” – kun on joutunut useasti jättämään kaiken ja aloittamaan alusta – ei tavaroilla ole merkitystä, yhteisöllisyys ja ystävät kannattelivat.

Raskaitakin menetyksiä, loppuja ja uusia

alkuja tulikin matkan varrella – useita. Lopullinen koti ja elämä rakentui Kouvolaan. Ensin yhdessä isän, äidin ja sisarten kanssa viipurilaisten kaupunginosaan, ”Torkkeliin” eli Tornionmäkeen – kotiin, joka myöhemmin jäi tien alle ja uuden isä rakensi Valimontielle.

Siskon kautta mukaan muotielämään

Nuoruusvuodet, poikaystävät, seurustelua – normaalia nuoren naisen elämää. Mukaan muotielämään isosiskon ompelutaidon kautta. Salme ja Vieno olivat ensimmäisinä aloittamassa muotinäytösperinnettä Kouvolassa ja tuotto meni tietysti sotainvalidien hyväksi. Vieno ompeli ja Salme mannekeerasi. Tuliaina Kokkolasta sisarukset toivat Kouvolaan uuden kapean naisten tyylin ”new lookin”.

Eikä muotinäytöstoiminta ja mannekiinina olo jäänyt nuoruuteen, sitähän Salme teki läpi elämänsä. Viimeisin Salmen järjestämä muotinäytös oli syksyllä 2016 Käpylän Palvelukeskuksessa, jossa hän oli myös mannekiinina ja tupa oli täynnä yleisöä edelleenkin.

Salmen pettämättömästä tyylijajusta ja värisilmästä saivat nauttia varmasti kaikki asiakkaat leninkiliikkeissä ja me tässä läsnä olevat Salmea muistelevat. Pukeutuminen ja sisustus oli Salmelle mieluinen työ sekä harrastus, Salmelta sai nopeat kommentit aina, jos pohditutti, mitä päällensä valitsee tai kaupasta hankkii. Tämä on asia, joka yhdisti anoppia ja miniää loppuun asti – viimeisin shoppailureissu tehtiin vajaa viikko ennen Salmen joutumista sairaalaan – eikä ollut turha reissu.

Ruuhkavuosia ja mökkielämää

Elo Kouvolassa oli alkuun nuoren naisen elämää, kunnes kihlauksen ja avioliiton myötä perustettiin koti Töröstinmäkeen. Alkoivat ”ruuhkavuodet”, syntyivät lapset Ulla (1951), Hannu (1953) ja Ville (1957). Kotikin vaihtui uuteen Uudenmaantielle yhdessä rakennuttuun kotiin.

Vapaa-aikaa vietettiin Hiidensaaren mökillä, jonne kuljettiin monesti polkupyörällä yhdessä naapurissa asuvan ystävän Iriksen kanssa, lapset tarakalla, toinen edessä, toinen takana – 40 kilometrin matka hiekkatietä, sitten veneellä saareen – tähän tarvitaan asennetta!

Aika Salmen elämässä, josta on sekä hyviä ja kauniita että ikäviä muistoja – elämän

vuoristorataa. Seurasi raskaita päätöksiä – ero ja taas luopuminen entisestä sekä uuden kodin rakentaminen itselle ja lapsille Urheilijankujalle sieltä Neulastielle – karjalaisella asenteella taas alettiin alusta ja menttiin pienin askelin eteenpäin.

Mikään ei ole tärkeää, paitsi puutarhan hoito – ja Salmen tapauksessa se oli tärkeää. Uusi koti Vesakujalla Reijon kanssa, oma piha, missä Otto-kissakin viihtyi. Useita palkintoja saanut piha oli Salmen silmäterä ja pihan hoitaminen Salmelle sydämen asia.

”Vierivä kivi ei sammaloitu”, ikä on vaan lukuja – sanoi Salme.

Salme sai elää pitkän värikkään, oman näköisensä elämän terveenä, elämässä oli sekä ylä- että alamäkiä, joskus jopa sellaisella vauhdilla, että lepikko oli lähellä. Vaivat lääkkeineen iskivät viimeisinä vuosina Salmen sanoin: ”Ilmeisesti nyt pitää sairastaa kaikki vaivat, kun muuten on ollut niin terve”.

Nämäkin vaivat Salme selätti hurtilla huumorilla ja näillä mennään loppuun asti – mieskuoromusiikin tahdissa. Lääkkeiden ottaminen oli ylivoimaisen vaikeaa loppuun asti – pillerit!!

Rohkeus tehdä koviakin ratkaisuja elämän eri vaiheissa, erityisesti viime vuosina osoitti kuinka vahvoilla omilla arvoilla ja periaatteilla Salme rakensi ja eli elämää – siitä kuitenkin nauttien.

Voimien hiipuessa päätös hakeutua palvelukeskukseen ja sisustaa viimeiseksi jäänyt koti tyyllillä ei nujertanut Salmen elämänhalua. Päinvastoin, palvelukeskuksessa ”lentoemännän” lempinimen saanut Salme nautti silminnähten jokaisesta päivästä – siitä huonostakin, kun aamulla ei tahtonut kone käynnistyä ja heikotti.

Silti Salme jaksoi osallistua kerhon toimintaan ja järjestää ohjelmaa ja tekemistä palvelutalon asukkaille säännöllisesti, oli musiikkiesityksiä, näytelmiä, kuoroa, korttipeliporukkaa, ja juustokerhoa monen muun toiminnan lisäksi. Ei tarvinnut kuin vinkata, niin Salme oli aina valmiina.

..ja elämällä on loppunsa..

Toive: ”Kun vaan kerran riipasis ja se olis siin”. Rakkaan isosiskon kohtalo sai Salmen toistamaan toiveensa elämän lopusta useaan kertaan. Salme sai myös kuolla liki toivomallaan tavalla - nopeasti.

Salmea muistaen,
Anne Sundström, Salmen miniä

In memoriam

Tuula Inkeri Nummelin (o.s. Paavolainen)

s. 1.11.1941 Tervo – k. 14.11.2016 Lahti

Inkeri oli loistava ihminen.

Puolisoni Inkeri syntyi Tervossa, Keski-Suomessa, johon hänen vanhempansa, isä Aulis Johanneksenpoika Paavolainen ja äiti Anna (s. Starck) olivat muuttaneet Viipurista. Aluksi he asuivat Suojeluskuntatalossa, kunnes rakensivat oman uuden kodin järven rannalle Tervoon.

Maaialle Inkeri lähti, tahi joutui 1950-luvun alussa isänsä kuoltua ja äidin ollessa reumapotilas, saapuen Lahteen. Aluksi hän oli isänsä Maire-siskon perheessä, mutta päätyi varsinaisesti isänsä Reino-veljen perheeseen asumaan.

Inkeri pääsi Kannaksen yhteislyseoon eli entiseen Terijoen yhteiskouluun, joka oli evakuoitunut Lahteen ja mitä isä Auliskin oli aikanaan käynyt.

Kohtaloko se tietä näyttää, mutta samalla luokalla Kannaksen yhteislyseossa olin myös minä Heikki. Silloin ei vielä mitään merkittävää tapahtunut, mutta vuosien päästä tavattiin. Tapaaminen johti treffeihin, elokuvakäynteihin jne.

Oltiinpa samanaikaisesti Helsingissäkin opiskelemassa. Inkeri kävi siellä Hotelli ja Ravintolakoulu Perhon. Koulun loma-ajat ja sen jälkeenkin Inkeri oli töissä Hotelli-Ravintola Salpauksessa, joka oli erinomaisen hyvä ja opettavainen työpaikka, johtuen Lassi Pohjasta, hotellin johtajasta.

Hetken päästä olimme kihloissa ja rovasti Väinö Hovila vihki meidät 1962. Timo Juhani syntyi 1963, Anssi Petteri 1965 ja Jarkko Tapio 1969. Inkeri oli pääasiassa kotiäitinä pitkälle 1970-luvulle, joka oli mahtavaa aikaa. Välillä Inkerillä oli tuurauksia Seura-huoneella.

Koulukeittiölle Inkeri meni 1970-luvun loppupuolella, ollen siellä aina eläkkeelle siirtymiseen asti. Inkeri oli erittäin pidetty ihminen, opettajat ja muu henkilökunta järjestivät hänelle varsin vaikuttavan ja ikimuistoksen eläkkeellelähtöpäivän, joka päättyi Mukkulan kartanossa.

Tämän jälkeen odotti muutamia hyviä eläkevuosia; melko paljon matkustelua eri puolille Eurooppaa, Baltiaan ja Venäjälle. Heikki Talvitien opastama Historian Ystävien matka Moskovaan oli antoisa, käytiin mm. Duumassa ja Suomen suurlähetystössä ja Kyösti Toivosen opastamana taas Pietarissa Mannerheimin jalanjäljillä. Saarenmaan matkoilla pyöräiltiin paljon.

Kunnes eräänä yönä 19.1.2010 nukkuessa tuli flimmeri-ilmiö, seurasi aivoinfarkti ja halvaus, sitten vielä munasarjasyöpä, ilmetessään jo parantumaton. Minusta tuli omaishoitaja seitsemäksi vuodeksi.

Muistoihin jää Inkerin iloisuus, elämän viisaus, hienotunteisuus, hersyvä nauru ja elämän ilo. Tosin viime aikoina iloa oli vähemmän, mutta hymyä kyllä viimepäivinäkin. Hän kiitti hoitajia kaikesta, mitä häntä kohtaan tehtiin aina niin kauan, kun pystyi vielä puhumaan, sen jälkeen hän kiitti enää hymyllä.

Inkerin harrastuksista merkittävin oli lukeminen. Hän kuului myös joitain vuosia sukuseuran johtokuntaan.

Kirjoitti puoliso **Heikki Nummelin**

In memoriam

Hilkka Lahja Sinikka Asikainen (o.s. Paavolainen)

s. 16.9.1926 Terijoki – k. 5.12.2016 Helsinki

Äitini nukkui ikiuneen

Äitini Hilkka Lahja Sinikka (Tuomaantytär) Asikainen (os. Paavolainen) kuoli 90-vuotiaana omassa sängyssään 5.12.2016. Hän oli syntynyt Terijoella Tuomas Josefinpojan ja Helenan (s. Leskinen) tyttärenä.

Toimin äitini omaishoitajana n. 5 vuotta. Asuimme mukavan lähellä toisiamme.

Illalla aina peittelin hänet ja toivotin kauniita unia ja nuku hyvin. Hän siis nukkui yksinään yöt. Minä avustin häntä aamusta iltaan.

Hän viimeisenä iltana antoi jo merkkejä siitä, että lähtö on lähellä. Onneksi kotihoito tuli aamulla ja soitin minulle, että Hilkka on kuollut.

Osasin jotenkin odottaa kotihoidon puhe-
lua. Kotihoito kävi kerran viikossa aamupäi-
visin äitiä avustamassa. Omaishoitajallahan
on vain kolme vapaapäivää kuussa, jotka
Risto-veljeni hoiti. Kerran viikossa aamupäi-
vävapaa olikin herkkua. Aamu-unisena sain
herätä omia aikojani ja hoitaa vähän omia
asioitani.

Olin pitkään jo tehnyt surutyötä. Oli hyvä, että hän hiipuneena pääsi lepoon.

Hänen siunaustilaisuutensa pidettiin joulun 2016 jälkeen lähiomaisten läsnä ollessa. Hän pääsi sitten Hietaniemen uurnalehtoon äitinsä, isänsä ja veljiensä hautaan.

Tuula Asikainen

Alina Paavolainen

(o.s. Aarresalo)

s. 31.1.1927 Asikkala

– k. 24.6.2017 Vääksy

Raili Marjorie Pöhlö

(o.s. Paavolainen)

s. 7.7.1924 Schenectady, NY, USA

– k. 21.2.2016 Helsinki

Jaakko Arvi Kurenmaa

s. 8.6.1936 Terijoki –

k. 6.7.2015 Vaasa

In memoriam

Ilpo Paavolainen

s. 4.11.1952 Lohja – k. 15.2.2017 Helsinki

Psykiatrian erikoislääkäri Ilpo Paavolainen kuoli Helsingissä 15.2.2017.

Hän oli syntynyt Lohjalla 4.11.1952 nelilapsisen yrittäjäperheen, Väinö ja Terttu Paavolaisen toisena lapsena. Ilpo varttui Lohjalla, jossa hän sisarustensa kanssa harrasti partiotoimintaa.

Erilaiset urheilulajit olivat hänelle mieluisia, ja omia lapsiaan Ilpo kannusti kokeilemaan ja harrastamaan. Laskettelu ja tennis seurasivat aktiivisina harrastuksina läpi elämän.

Ilpo kirjoitti ylioppilaaksi Tapiolan yhteiskoulusta 1971 ja valmistui lääketieteen lisensiaatiksi Tampereen yliopistosta 1978. Valmistumisensa jälkeen Ilpo toimi vuoden perheyrytyksessä Sonkajärven talotehtaan johtajana 1979–1980, ennen omaa uraansa lääkärinä. Suurimman osan työuraansa hän toteutti psykiatrisen osaston apulaisylilääkärinä Jorvin sairaalassa.

Suunnitelmat eläköitymisestä kariutuivat uutisiin sairaudesta. Ilpo vietti viimeiset kuu-

kautensa perheensä parissa, lastensa, lastenlastensa ja sisarustensa ympäröimänä.

Ilpo oli älykäs keskustelija, joka nautti osuvasta huumorista ja yhteiskunnallisten ilmiöiden seuraamisesta. Hän ilmaisi itseään harkiten ja huolella.

Ilpon käsitys ajan kulumisesta oli omanlaisensa, ja hän saapuikin useimpiin tilaisuuksiin joko viime minuuteilla, tai jo hieman myöhemmin. Muistotilaisuudessa opiskeluaikojen ystävät kertoivat mitä ihmeellisimpiä keinoja, joilla Ilpo saatiin ajoissa lääketieteellisen luennoille tai tentteihin. Perhe muistelee erinäisiä matkoja, joissa lennolle tai laivaan saavuttiin onnellisesti juuri ennen porttien sulkeutumista.

Kuolema oli matka, jolle emme olisi Ilpoa halunneet saattaa näin aikaisin.

Rakkaudella, Ilpon lapset,
Anne, Nona, Joonas
sisarukset ja muu perhe

PAAVOLAISTEN SUKUSEURA RY
26.9.2016

PÖYTÄKIRJA

VUODEN 2016 SUKUKOKOUS

Aika 2.7.2016 klo 11.00 – 13.00
Paikka Kanneljärven kansanopisto, Lohja

1

Kokouksen avaus

Sukuseuran esimies Pekka Paavolainen toivotti kaikki sukuseuran jäsenet tervetulleiksi ja avasi kokouksen.

2

Kokouksen puheenjohtajan, sihteerin ja pöytäkirjan tarkastajien valinta

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Esa Paavolainen ja sihteeriksi kutsuttiin Helena Paavolainen. Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Timo Paavolainen ja Jukka-Pekka Paavolainen.

3

Kokouksen osanottajien, laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Todettiin kokouksen osanottajat, paikalla olleet Paavolaisten Sukuseura ry:n viisikymmentäneljä (54) jäsentä. Kokous oli kutsuttu koolle sääntöjen määräämällä tavalla. Ennakkoilmoitus sukukokouksesta annettiin marraskuussa 2015 ilmestyneessä jäsentiedotteessa ja varsinainen kutsukirje lähetettiin toukokuun alussa 2016. Kokous todettiin laillisesti kokoon kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

4

Kokouksen työjärjestyksen vahvistaminen

Hyväksyttiin johtokunnan laatima, sääntöjen mukainen esityslista kokouksen työjärjestykseksi.

5

Vuosien 2014 - 2015 toimintakertomus

Sukuseuran sihteeri Helena Paavolainen esitti johtokunnan toimesta laaditun toimintakertomuksen kaudelta 1.1.2014–31.12.2015. Todettiin suvun keskuudesta poistuneet henkilöt ja pidettiin hetken hiljaisuus vainajien muistolle. Toimintakertomukseen ei ollut huomautettavaa.

6

Vuosien 2014 ja 2015 tilikertomus, tilinpäätös ja toiminnantarkastajien lausunto

Taloudenhoitajan poissa ollessa sukuseuran pj Pekka Paavolainen esitti tilikertomuksen, tilinpäätöksen sekä toiminnantarkastajien lausunnon kaudelta 1.1.2014–31.12.2015. Tilikauden 2014 tulos oli tappiolla 1.740,64 euroa, mikä johtui jäsenmaksujen selkeästi alentuneesta määrästä kuluihin nähden. Tilikauden 2015 tulos näytti 179,01 euroa voittoa, kun jäsenmaksutuotot kasvoivat ja lisäksi saatiin veronpalautusta 490 euroa. Todettiin sukuseuran talouden olevan kunnossa. Tilikertomus ja tilinpäätös vahvistettiin.

7

Tilinpäätöksen hyväksyminen

Hyväksyttiin tilinpäätös ja myönnettiin tili- ja vastuuvapaus taloudenhoitajalle ja johtokunnalle kaudelta 1.1.2014 – 31.12.2015.

8

Sukuseuran jäsenmaksun suuruus ja kauden 2016 - 2017 talousarvio
Johtokunta ei esittänyt korotusta nykyiseen 20 euron jäsenmaksuun.

Karjalan Liiton jäsenmaksu on vapaaehtoinen ja sen jäsenet ovat voineet maksaa joko sukuseuran kautta tai halutessaan jonkun muun järjestön kautta.

Talousarvion tilikausille 2016-2017 esitti johtokunnan pj Pekka Paavolainen, ja se hyväksyttiin.

Pekka Paavolainen ehdotti määräaikaistilin aktivoimista johtokunnan esityksen mukaan. Alhaisen korkotason vuoksi johtokunta haluaisi sijoittaa rahat paremmin tuottavalle sijoitustalutus- tai rahastotilille. Ehdotus hyväksyttiin.

9

Suvun vanhimmat jäsenet

Todettiin, että suvun iältään vanhin jäsen on kesäkuussa 91 vuotta täyttänyt sukuseuran kunniajäsen Ritva Paavolainen Helsingistä. Iältään vanhin Pietari Tuomaanpoika Paavolaisesta suoraan alenevasti polveutuva miespuolinen suvun jäsen on Eino Paavolainen Jyväskylästä. Hän on tammikuussa täyttänyt 87 vuotta.

10

Erovuoroisten johtokunnan jäsenten vaalit ja kunniajäsenet

Suoritettiin erovuorossa olevien johtokunnan jäsenten valinta. Erovuorossa olivat Markku Miettinen, Tuula Nieminen sekä Pekka, Pentti, Matti ja Kari Paavolainen, joista muut paitsi Markku Miettinen olivat halukkaita jatkamaan. Johtokunta esitti muiden erovuoroisten uudelleen valitsemista sekä Markku Miettisen tilalle Pete Paavolaista Espoosta. Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

11

Toiminnantarkastajan ja varahenkilön valinta

Johtokunta ehdotti tehtävään Esa Paavolaista Espoosta ja hänen varalleen Pirjo Kajantoa Helsingistä. Ehdotus hyväksyttiin.

12

Muut asiat

Sukuseuran esimies Pekka Paavolainen avasi vapaan keskustelun sukuseuran tulevaisuudesta. Hän piti alustuspuheenvuoron, jossa esitti mm. sukututkimuksen jatkamista tytärlinjojen osalta. Kokousväki kannatti esitystä. Suuri kysymys tulee olemaan tutkimuksen rahoitus.

Keskustelun aikana painotettiin sukulehden merkitystä yhdistävänä tekijänä ja informaatiokanavana. Pentti Paavolainen muistutti, että lehden kokoaminen vaatii panostusta ja uusia, myös nykyaikaan sidottuja juttuja kaivataan kovasti. Iso urakka tulevaisuudessa on myös sukutietokannan päivitys ja ylläpito.

Toivottiin omia kotisivuja, joille eri harrastuspiirit voisivat perustaa omia osastoja, esim. vaihtaakseen karjalaisia perinne- ja muita ruokaohjeita, tai vaikka karjalaisia sanontoja. Todettiin, että nykyiset Facebook-sivutkin mahdollistavat ryhmien perustamisen samaan tarkoitukseen. Harrastuspiirit vahvistaisivat sukuseuraan kuulumisen tunnetta ja aktivoisivat jäseniä.

Markku Miettinen oli huolissaan karjalan murteen unohtumisesta, hän ehdotti aiheesta artikkelia sukulehteen. Joonas Paavolainen toivoi seuraavan sukukokouksen pitopaikaksi Karjalan kannasta, koska nuorempi polvi on kiinnostunut juuristaan ja näkisi mielellään paikan päällä, mistä ollaan kotoisin. Ehdotus sai kannatusta kokousväeltä ja Pekka Paavolainen lupasi johtokunnan ottavan tämän huomioon, kun seuraavaa sukukokousta suunnitellaan.

13

Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Esa Paavolainen päätti kokouksen.

LÄHNDE MATKALLE SUKUSEURAN KANS-SA!

Sukukokous 2018 pidetään Terijoella

Terijoki tunnetaan hiekkarannastaan. Kuva: Tatu Kosonen/Wikimedia Commons

Seuraavan sukumatkan päivämäärät ovat 29.6.–1.7.2018. Matka on linja-automatka ja yöpyminen on Terijoella. Kierämme suvun asuinpaikat, pidämme sukukokouksen ja nautimme hyvästä seurasta.

Matkasta tulee kaikille suvun jäsenrekisterissä oleville kirje matkatoimistosta helmi/maaliskuussa. Matkanjärjestäjä on matkatoimisto LOMALINJA Tampereelta. Joten tarkkailkaa postianne. Siinä saatte kaikki tiedot ja ohjeet matkaa varten.

Iloisia uutisia

Joonas ja Tiina Paavolainen saivat upean joululahjan 24.12.2015, tytön, joka kastettiin Lotta Lilja Mariaksi.

Heli (os. Paavolainen) Kivinen ja Raimo Kivinen ilmoittivat uusista tulokkaista sukuun: Heidän vanhempi poikansa Toni Kivinen ja Marjo Kivinen saivat tytön 1.9.2015, joka kasteessa sai nimen Aino Maija Annikki. Nuorempi poika Antti Kivinen ja Ebunoluwa Kivinen saivat kolmannen tyttären Runebergin päivänä 5.2.2016, joka kasteessa sai nimen Mopelola Ella Sini. Kuvassa mummin sylissä uusimmat tulokkaat Aino ja Lola.

Matti Paavolainen Lahdesta ilmoitti kahdesta uudesta suvun jäsenestä: Juuso Paavolainen ja Satu Laiho saivat pojan 3.11.2015, jonka nimeksi tuli Johannes Rafael. Reetta Paavolainen ja Jari Suni saivat tytön 9.8.2017, jonka nimeksi tuli Kiira Elisabet

Juhani ja Heli Paavolainen ilmoittivat kuvan kera uudesta jälkikasvusta: Jussi Paavolainen ja Kaisa Ahvenjärvi Jyväskylästä saivat pojan 29.3.2015, joka kasteessa sai nimen Pyry Oula Pietari.

Janne ja Elena Paavolainen viettivät 26.7.2017 hopeahääpäivää. Tuoretta kuvaa ei ollut, mutta he käyttivät tätä 25 vuotta vanhaa hääkuvaa.

Jos vastaanottajaa ei tavata, lehti pyydetään palauttamaan:
Helena Paavolainen, Kivijatatie 4 D 37, 00940 HELSINKI.

Sukuseuran johtokunnan yhteystiedot

Pekka Paavolainen
Puheenjohtaja
Koivukuja 4 A 6
33960 PIRKKALA
0400 733 282
pave.paavolainen@luukku.com

Kari Paavolainen
Rajatie 50
17130 VESIVEHMAA
0400 357 193
kari.paavolainen@gmail.com

Joonas Paavolainen
Bosundintie 15
02380 ESPOO
050 363 2197
joonas.paavolainen@gmail.com

Helena Paavolainen
Sihteeri
Kivijatatie 4 D 37
00940 HELSINKI
044 722 8903
helepa@outlook.com

Vesa Pekka Paavolainen
Keskustie 15 C 26
46900 INKEROINEN
0400 763 502
pekka.paavolainen@gmail.com

Tuula Nieminen
Apilakatu 17 A
11120 RIIHIMÄKI
050 382 4241
niementuula@kolumbus.fi

Erkki Paavolainen
Taloudenhoitaja
Kultarannankatu 6 as 18
20760 PIISPANRISTI
045 316 2397
erjupa@gmail.com

Matti Paavolainen
Hirsimäentie 90
15200 LAHTI
0400 267 866
matti.paavolainen@phnet.fi

Pete Paavolainen
Kesäkuja 4
00210 ESPOO
pete.paavolainen@itv.com

Marja-Leena Kivilä
Saarenpäänkatu 21
13210 HÄMEENLINNA
040 451 2346
marja-leena.kivila@pp2inet.fi

Pentti Paavolainen
Jalavatie 2 A 2
00270 HELSINKI
0400 649 021
pentti.paavolainen@kolumbus.fi

Juha Paavolainen
Ahulinpolku 4
36200 KANGASALA
040 559 3177
juha362@outlook.com

Kunniajäsenet

Ritva Paavolainen
Raija Valonen